

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz beşinci İnikat

9. II. 1959 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	86	telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Mu-	
2. — Havale edilen evrak	87	vakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185,	
3. — Yoklama	87:88	2/192)	89
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umu-		2. — Tebligat kanunu lâyihası ve Mu-	
miyeye mâruzatı	88	vakkat Encümen mazbatası (1/105)	89:90
1. — Kocaçlı Mebusu Sadettin Ya-		3. — Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın,	
lım'ın, Üsküdar vapurunun batması neti-		Arzuhal Encümeninin 9 . IV . 1958 tarihli	
cesinde ölen ve kaybolanlar dolayısıyla		haftalık karar cetvelindeki 418 sayılı Ka-	
yardım yapılması hakkındaki kanun tekli-		rarın Umumi Heyette görüşülmesine dair	
finin ruznameye alınarak Umumi Heyette		takriri ve Adliye ve Arzuhal encümenleri	
görüşülmesine dair takriri (2/142, 4/94)	88:89	mazbataları (4/42)	90:94
5. — İkinci defa reye konulan mad-		4. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in,	
deler .	89	Karayolları trafik Kanununun 42 nci mad-	
1. — Devlet Şûrasında açık bulunan		desinin tadili hakkında kanun teklifi ve	
bir daire reisliği ve bir âzalık seçimi		Nafia ve Dahiliye encümenleri mazbatala-	
(2/239)	89,94	rı (2/65)	94:104
6. — Müzakere edilen maddeler	89	7. — Sualler ve cevaplar	104
1. — Umumi hayata müessir âfetler do-		A — Tahriri sualler ve cevapları	104
layısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak		1. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arı-	
yardımlara dair kanun lâyihası ile Çankırı		kan'ın, 1957 mebus seçiminden beri hangi	
Mebusu Ferhan arkan ve 5 arkadaşının,		vilâyet ve kazaların belediye hudutları içi-	
Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla		ne hangi köylerin ithal edildiğine dair	
vukua gelmiş olan zararların giderilmesi,		sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in	
Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 ar-		tahriri cevabı (7/363)	104
kadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını		2. — Mardin Mebusu Mehmet Ali Arı-	
dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların		kan'ın, Diyarbakır Bağlar semtinin şehir	

ile irtibatının temini için bir yol inşası hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahriri cevabı (7/345) 104:105

3. — Çankırı Mebusu Dursun Akçaoğlu'nun, tomruk ve kereste fiyatlarının yükselmesi muvacehesinde ne gibi tedbir-

ler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in tahriri cevabı (7/136) 105
4. — Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in, Niğde vilâyetindeki Dabakhane ve Gümüşler derelerinin ıslahına ne zaman başlanacağına dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin tahriri cevabı (7/369) 105:106

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Başvekil Adnan Menderes'in vazife ile yurt dışında bulunduğu müddet içinde Başvekilliğe, Millî Müdafaa Vekili Etem Menderes'in vekillik edeceğine,

Vazife ile yurt dışına gidecek olan Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine, Dahiliye Vekili Namık Gedik'in vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkereleri okundu.

Hâkimler Kanununa ek 5017 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bağlı cetvelin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin ihtiva ettiği hükümler, ahiren kabul olunan 7168 sayılı Kanunda yer almış olduğundan encümenince yapılacak bir muamele bulunmadığına dair Bütçe Encümeni Riyaseti tezkeresi okundu.

Inhisarlar Umum Müdürlüğü ihtiyaçları için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girilmesi hakkındaki 4898 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesine dair kanun kabul edildi.

Devlet Şûrasında açık bulunan bir daire reisiği ve bir âzalık seçimi için reyler toplandı.

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, Sümerbank mamullerine,

Maraş Mebusu Emin Soysal'ın, kömüre yapılan zammın sebebine dair suallerine, Sanayi Vekâleti Vekili Sebati Ataman ayrı ayrı cevap verdi.

Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, İstanbul Belediye Meclisinin 20 . III . 1958 tarihinde yaptığı olağanüstü toplantının usul ve kanuna uygun olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden,

Ankara Mebusu İbrahim İmirzahoğlu'nun, kımlı adlı haşere ile mücadele hususunda ne gibi tedbir alındığına dair Ziraat Vekilinden olan şifahi sualleri, alâkalı vekiller bulunmadığından başka inikada bırakıldı.

Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu'nun, Kaman kazasındaki ilk ve ortaokul binalarının inşasına ne sebeple ara verildiğine dair Maarif Vekilinden,

Kırşehir Mebusu Osman Canatan'ın, Kaman kazasına bağlı Akpınar nahiyesindeki mahkeme teşkilâtının lâğvı sebebine dair Adliye Vekilinden olan şifahi sualleri, kendileri inikat da hazır bulunmadıklarından, tahriri suale inkılâbetti.

Erzincan Mebusu Âdil Sağıroğlu'nun, Erzincan şehri elektrik şebekesinin yapılmasına ne zaman başlanacağına dair sualine, İmar ve İskân Vekili Medeni Berk cevap verdi.

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 40 nci maddesinin tadiline,

6309 sayılı Maden Kanununun 73 ncü maddesinin tadiline dair kanunlar kabul olundu.

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle, yapılacak yardımlara dair kanun lâyihasının müzakeresi, encümeneye verilen maddesi henüz gelmediğinden, tehir edildi.

Devlet Şûrasında açık bulunan bir daire reisiği ve bir âzalık için namzetlerin aldıkları reylerde nisap bulunmadığı anlaşıldığından seçimin tekrarlanacağı tebliğ edildi.

Tebliğat kanunu lâyihasının encümenenden gelen maddeleri üzerinde görüşüldü.

9 . II . 1959 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere inikada nihayet verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
İbrahim Kirazoğlu
Kâtip
Kayseri Mebusu
Hakkı Kurmel
Kâtip
Samsun Mebusu
Abdullah Keleşoğlu

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Teklifler

1. — Amasya mebuslarının, Amasya Hususi İdaresi tarafından işletilen eski Çelték linyit madeninın Kurumlar ve Gelir Vergisi kanunları ile diğér vergilerden muafiyetine dair kanun teklifi (2/284) (Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — Bursa Mebusu Necdet Azak'ın, İş Kanununun 13 nci maddesinin 5 nci fıkrasının ta-dili hakkında kanun teklifi (2/285) (Çalışma Encümenine)

3. — İzmir Mebusu Danyal Akbel'in, Munzam değerli posta pulları çıkarılmasına dair kanuna ek kanun teklifi (2/286) (Münakalât, Maarif ve Bütçe encümenlerine)

4. — Trabzon Mebusu Osman Lermioğlu ve 7 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli

Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi (2/287) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Mazbatalar

5. — Ankara Üniversitesi'nin 1955 bütçe yılı hesabı katisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisi liği tezkeresi ile Ankara Üniversitesi'nin 1955 malî yılı Hesabı Katî kanunu layihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/17, 1/224) (Ruznameye)

6. — Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Gayrimenkul kiralari hakkındaki 6570 sayılı Kanunun ikinci maddesinin son fıkrasıyla üçüncü maddesinin (b) fıkrasının tefsirine dair takri-ri ve Muvakkat Encümen mazbatası (4/91) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,07

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan

KATIPLER : Attilâ Konuk (Antalya), Kemal Özer (Kütahya)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapıyoruz.

(Erzurum Mebuslarına kadar yoklama yapıldı)

REİS — Celseyi açıyorum.

Bir arkadaşımızın gündem hakkında söz isteği vardır. İbrahim Us Bey, gündemin nesi hakkındadır?

İBRAHİM US (Kars) — Gündemin Riyaset Divanı mâruzatı hakkında.

REİS — Riyaset Divanı mâruzatı hakkında mı?

İBRAHİM US (Kars) — Gündem hakkında efendim.

REİS — Buyurun.

İBRAHİM US (Kars) — Muhterem arkadaş-

larım; 6 Aralık 1958 tarihinde Maarif Vekili tarafından cevaplandırılmak üzere bir sözlü soru vermiştim. 4 . II . 1959 tarihinde Nizamname-nin 150 nci maddesine uymamazlık sebebiyle bu sorum geriverilmiş bulunuyor. Aradan iki ay kadar uzun bir zaman geçmiş bulunmaktadır. Ben anlamakta hakikaten zorluk çektim. Bunun iki ay beklemesi için nasıl bir sebep olabilir? Sözlü soru müessesesi zaten İctüzük tadilâtiyle işlemez hale gelmiştir; bir de Riyaset Divanının iki ay bekletmesi gibi hareketleriyle vazife yapmamıza büsbütün imkân verilmemiş olur.

Kaldı ki, sualim çok mühim bazı mevzularla ilgilidir. İlk öğretimde çeşitli suiistimaller olmaktadır. Talebeler dövülmek suretiyle ölümlerine sebebiyet verilmiştir. Sualimde bu gibi şey-

ler vardır. Bunların aslını bir an evvel öğrenmek için sualimi vermiş bulunuyordum. Riyaset Divanı iki ay bekletmesi sebebinin izahını rica

ederim.

REİS — Beyanın gündemle ilgisi yoktur, efendim.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEME MÂRUZATI

1. — *Kocaeli Mebusu Sadettin Yalım'ın, Üsküdar vapurunun batması neticesinde ölen ve kaybolanlar dolayısıyla yardım yapılması hakkındaki kanun teklifinin ruznameye alınarak Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri (2/142, 4/94)*

REİS — Takriri okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Kocaeli Mebusları olarak teklif ettiğimiz (1 Mart 1958) tarihinde batan Üsküdar vapuru faciasında boğulup veya kaybolanların ailelerine yapılacak yardım hakkındaki teklifimizin Maliye Encümeninde ittifak ile kabul edilip yedi sekiz ay evvel Bütçe Komisyonuna sevk edildiği halde bugüne kadar görüşülüp karara bağlanmadığı için Dahili Nizanamemizin 36 ncı maddesi mucibince Umumi Heyetimizde müzakeresini arz ve teklif ederim.

Kocaeli Mebusu
Sadettin Yalım

REİS — Saadettin Yalım.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Çok muhterem arkadaşlarım, 1 Mart 1958 Cumartesi günü bütün insanlık âlemini ve 26 milyon vatandaşımızı can evlerinden yaralıyan Üsküdar Vapuru faciasının 200 kûsur kurbanının geriye kalan bütün öksüz yavrularının, ana ve babalarının ve bütün Türk Milletinin, Büyük Millet Meclisinden çıkmasını bir an evvel beklediği, Kocaeli mebusları olarak yaptığımız kanun teklifi Maliye Komisyonunda 16 . VI . 1958 tarihinde, yani bundan 8 ay evvel ittifakla kabul edildiği halde Bütçe Komisyonu bu teklifimizi görüşüp bir karara bağlamamıştır. Meclis Dahili Nizamnamesinin 36 ncı maddesine istinaden söz almış bulunuyorum ve bu teklifin Heyeti Umumiyede bir an evvel müzakeresini rica ediyorum.

Muhterem arkadaşlarım, 20 gün sonra 1 Mart faciasının ikinci senei devriyesine giriyoruz. Yüksek Heyetiniz ve efkârı umumiye bu kanunun bir an evvel çıkması lüzumunda mütte-

fiktik. Bu suretle hem bu kurbanlardan geriye kalan yavruların tahsilleri sağlanacak, hem de geriye kalan diğer aile efradının maddi sıkıntılarını izaleden ziyade onların mânevi huzurlarını temin edecektir. Bütün insanlık âlemini hüznü garkeden bu olay dolayısıyla kanunun bir an evvel çıkmasını rica ediyorum.

REİS — Encümen, buyurun.

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlarım, uzunca tarihlerden bahsedildi. Bendeniz kısaca hakiki tarihlerden bahsedeceğim. Sekiz, on ay falan değildir. Arkadaşımız nereden bahsediyor?

Bu kanunun Meclise tevdi tarihi 24 Mart 1958 dir. Maliye Encümeninden 16 . VI . 1958 tarihinde karara bağlanmış ve Bütçe Encümenine sevk edilmiştir. Meclis 25 Haziran 1958 de tatile girmişti. Hâlen komisyon Yüksek Heyetimize malûm olan mesai içindedir. Bu mesaiyi takibedecek günlerde kanunları komisyona geliş sırası ile müzakereye alacağımız tabiidir.

Arz ederim.

REİS — Saadettin Yalım, buyurun.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Muhterem arkadaşlarım, Bütçe Komisyonu Reisi Beyefendi; «Nereden bahsediyor?» buyuruyorlar. Bendeniz sade hepiniz gibi memleketin çocukları, mesuliyet almış insanlar sıfatıyla seçim bölgemize ait arkadaşımınla beraber teklif ettiğimiz kanun lâ-yihasının bir an evvel müzakeresini temin için, komisyonun bütçe konuşmalarına başlaması dolayısıyla, bilerek bu teklifi yapmış oluyorum. 16 . VI . 1958 tarihinde, yani 8 ay evvel Bütçe Komisyonuna havale edilen teklifimiz hâlâ ele alınamamıştır. Nizamnamesinin 36 ncı maddesi mucibince en geç 45 gün içinde intacedilmesi lâzımdır. Bunun kadar âcil ve faydalı kararlarımız da olabilir ama daha âcili olamaz. Üsküdar vapuru vaciasına ait bu kanun lâ-yihası, esasen 3 maddelik bir kanundur, burada beraber müzakere edelim. Bu teklifime lütfen iltihak buyurunuz, bir an evvel kanuniyet kesbetmiş olsun.

REİS — Teklif sahibini ve komisyon reisini dinlemiş bulunuyorsunuz. Teklifin gündeme alınması reylerinizle mümkündür. Bu itibarla kanun teklifinin gündeme alınmasını reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim. Teklif ruznameye alınmıştır.

Encümen teklifin kendisine havalesini istiyor mu efendim?

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ HALİL İMRE (Balıkesir) — İstiyoruz.

REİS — Efendim, teklifin doğrudan doğruya ruznameye alınması mevzuubahistir. Yüksek reylerinizle de alınmıştır. Bundan sonra encümen talebederse encümeneye de vermek mümkündür.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Söz istiyorum.

REİS — Buyurun efendim.

SADETTİN YALIM (Devamla) — Çok muhterem arkadaşlarım, evveleminde arz edeyim: Şu meselede hiçbirimizin diğerine teşekkür etmesine hacet yoktur. Memleketin umumi bir yarasıdır, yalnız Kocaelilerin yarası değildir, bütün Türk milletinin yarasıdır. Heyeti Umumiyede görüşülmesine karar verdiniz. Ancak sekiz aydan beri Bütçe Encümeninde bekleyen bu lâihanın bir an evvel Heyeti Umumiyede görüşülmesi matluptur, Yüksek Heyetiniz de bunu kabul ettiğine göre mesele kalmamıştır. Gözü yaşlı, yüreği yaralı Kocaeliler bu kanunun bir an evvel gerçekleşmesini rica etmektedirler.

REİS — Ruznameye alınmasına Heyeti Umumiyeniz karar verdi. Ruznameye alındıktan sonra müzakeresi yapılacaktır efendim.

5. — İKİNCİ DEFA REYE KONULAN MADDELER

1. — *Devlet Şûrasında açık bulunan bir daire reisliği ve bir âzalık seçimi (3/239)*

REİS — Efendim, geçen celse Şûrayı Devlet Reisliği ve âzallığı için yapılan seçimde nısap temin edilemediğinden bu celseye bırakılmıştı, seçimi yenileyeceğiz.

Şimdi önce reislik için verilecek reylerin tasnifi için bir tasnif heyeti seçiyoruz :

Şevki Erker (Erzurum)
Bülent Ecevit (Ankara)
Server Bilir (Bolu)
Himmet Ölçmen (Konya)

Âzalık seçimi için tasnif heyetini seçiyoruz :

Kemal Erdem (Çorum)
Mehmet Gürpınar (İstanbul)

Mehmet Ali Ceritoğlu (Ankara)

A. Fahri Ağaoğlu (Konya)

Namzetler; Reislik için İbrahim Hilmi Senil, Tevfik Gerçeker, Vecihi Tönük, âzalık için Muzaffer Kuşakçioğlu, Celâl Göydün, Ali Doğan Toran.

Hangi seçim bölgesinden seçime başlanacağı hakkında kur'a çekiyoruz :

Kırklareli.

(Kırklareli mebuslarından başlanarak reyler kürsüdeki sepete atıldı.)

REİS — Oylarını kullanmıyan arkadaşlar varsa lütfen kullansınlar efendim.

Rey toplama muamelesi bitmiştir. Tasnif heyetleri Dahiliye Encümeninde toplanacaktır.

Haklarında müstaceliyet kararı verilen maddelerin müzakeresine devam ediyoruz.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâiyhası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan za-*

rarların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192)

REİS — Encümenenden henüz cevap gelmediği için, gelecek İnikada bırakıyorum.

2. — *Tebliğat kanunu lâiyhası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/105)*

REİS — 55 nci madde üzerinde müzakereye devam ediyoruz. Söz isteyen var mı?

Buyurun encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ VACİD ASENSA (Balıkesir) — Efendim, bundan evvelki İnikatda müzakeresi yapılan 55 nci madde hakkında bâzı arkadaşlarımız mütalâalarını serd ettiler. Birkaç tane de taktir verildi. Gerek bu mütalâaları, gerekse taktirlerin muhteviyatını tetkik etmek üzere bu 55 nci maddenin komisyona iadesini istirham ediyorum.

REİS — Efendim, encümen 55 nci maddenin geri verilmesini talebetmektedir. Bu, ancak reylerinizle mümkündür. Bu itibarla 55 nci maddenin encümene verilmesini reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56 ncı maddeden müzakereye devam ediyoruz.

Tebliğ evrakının taliki ile ilgili suçlar

MADDE 56 . — Bu kanun hükümlerine göre tebliğ evrakının veya ihbarnamenin talikine mümanaat edenler ile talik edilen bu kabil evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden veya okunmaz hale getirenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis veya (100) liradan (1 000) liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

REİS — Madde üzerinde söz isteyen var mı efendim? 56 ncı maddeyi reyinize arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tebliğ memurları aleyhine işlenen suçlar

MADDE 57. — Bu kanunun tatbikinde vazifeli bulunan memur ve hizmetliler ile mahalle, köy muhtar ve ihtiyar heyeti ve meclisi âzaları aleyhine işlenen suçlar hakkında Türk Ceza Kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cümlere mahsus hükümleri tatbik olunur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reyinize arz ediyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Neşir maddesini 55 nci madde encümenden gelmediğine göre, reyinize arz etmiyorum.

Dahilî Nizamname mucibince bir defa müzakereye tâbi olan maddelerden müzakereye devam ediyoruz :

3. — Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın, Arzuhal Encümenininin 9. IV. 1958 tarihli hafta-

lık karar cetvelindeki 418 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair taktiri ve Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (4/42) (1)

REİS — Mazbatayı okuyoruz, efendim.

(Arzuhal Encümeni mazbatası okundu.)

REİS — Mazbata üzerinde konuşmak isteyen var mı? Buyurun Ekrem Anıt.

EKREM ANIT (Samsun) — Çok muhterem arkadaşlarım; mazbatada adı geçen, arkadaş Polis Memuru İhsan Yılmaz'ı yaralıyarak ölümüne sebebiyet vermekten Giresun Asliye Ceza Mahkemesince yapılan yargılanması sonunda bir sene sekiz ay hapis ve 208 lira 30 kuruş para cezasına çarptırılmış olan Hüseyin Kemal Demirci Çorum Emniyet kadrosu mürettebatından 14 yaka ve 2671 sicil sayılı trafik polis memurudur. Evvelâ şu ciheti açıkca belirtmek isterim, derecatı mahakimden geçmiş, kaziyeyi muhkeme halini almış mahkeme hükmüne hürmetkârim. Bununla beraber yüksek müsamahanıza sığınarak hâdisenin sureti cereyanı hakkında kısaca mâruzatta bulunmayı faydalı telâkki etmekteyim.

Vakadan bir gün evvel vâkı ihbar üzerine Samsun'dan Trabzon'a geçmekte olan otobüste hükümlü Hasan Kemal Demirci arkadaşı Giresun Merkez Karakolu mürettebatından Yaşar Korkmaz'la aramaya memur edilmişlerdir. İki arkadaş kendilerine verilen vazifeyi ifa ediyorlar. Arama sırasında bir şahsın üzerinde 6136 sayılı Kanuna göre taşınması ve bulundurulması ruhsata tâbi olan uzun namlulu bir aded Barabellum tabanca ve 13 kutu mermi görerek zapdediyorlar. Suçlu hakkında kanuni takibat yapılmak üzere kendisini mevcuden karakola getiriyorlar. Karakola geldiklerinde, aramada zuhur eden tabanca ve mermileri; tabancanın içinde jarjurda bulunan mermiler çıkarılmak suretiyle tadadederek, boş tabanca, Yaşar Korkmaz tarafından bir defa daha dolu mudur, değil midir, diye muayene edildikten sonra Merkez Karakol Komiser Muavini Mehmet Korucağa teslim ediyorlar. Ertesi günü Hasan Kemal Demirci hafta mezunudur. İstirahat zamanında, Cemal Boz isimindeki polis memuru vasıtasıyla karakola davet edilerek kendisine hazırlanan arama zaptı imza ettiriliyor. Hükümlü karakol-

(1) 58 S. sayılı matbuua zaptın sonundadır.

dan ayrılırken âmirine nezaket icabı, bir emri olup olmadığını soruyor. Âmir de, karakolda memurun azlığından, işlerin çokluğundan, adliyeğe tevdi edilecek şahısların bulunduğundan ve stajiyer polis memurlarına yardım etmesini rica ediyor. O sırada yaralanıp ölen rahmetli polis memuru daktilo başında yazı yazmaktadır; tabanca da masanın üzerinde bulunmaktadır. Fakat tabancanın akşam çıkarılmış olan jarjuru iki parmak dışarda olmak üzere tabancaya sokulu olarak masa üzerindedir. Makinada yazı yazan İhsan Yılmaz arkadaşına adliyeğe tevdi edilmek üzere tabancaya etiket yaptırtmasını ve mühürlemesini söylüyor. Hasan Kemal Demirei masadan tabancayı alarak etiket yaptırdıktan sonra mühürlemek üzere ipi tetikten geçirirken tabanca birdenbire patlıyor. Bu patlama neticesinde çıkan kurşun daktiloda yazı yazan İhsan Yılmaz'ın sol kolu ile sol böğürüne isabet ediyor. Yaralı süratle memleket hastanesine kaldırılıyor; hastane operatörü mezundur, İstanbul'da bulunmaktadır. Operasyon için de başka doktorun müdahalesine imkân yoktur, vasıta tedarik edilmek suretiyle Ordu Memleket Hastanesi Operatörü celbediliyor, Ordu'ya gidip, operatörün. Giresun'a gelişi ve operasyonun yapılması arasında beş altı saat kadar bir zaman geçiyor, yaralının fazla kan kaybetmesi dolayısıyla operasyon ölümle netice alıyor. Hâdise bu şekilde cereyan ediyor.

Muhterem arkadaşlarım; arz ettiğim şekilde polis memurunun ika ettiği fiil bir kasda makrun değildir. İkinci olarak, mezun olduğu bir sırada âmirinin verdiği vazifeyi takabbül ederek kaza, bu vazifenin ifası sırasında olmuştur. Asıl üzerinde durduğum nokta; müteveffa, hayata gözlerini yumarken baş ucundaki baba ve akrabalarına, eğer diyor, beni kazaen yaralı olarak ölümüne sebebiyet veren arkadaşım hakkında dâva açarsanız ruzu mahşerde on parnağım yakanızdadır demıştır. Şahsi dâva ikame edilmiştir. Hukuku umumiye dâvacıdır. Mahkeme kanununun verdiği bütün salâhiyetlerini kullanmıştır.

Muhterem arkadaşlarım; 26 . I . 1954 tarihinde polislik meslekine intisabetmiş, evli, üç çocuk babası olan hükümlü cidden çok dürüst, namuslu bir vatan çocuğudur. Fevkalâde mesaisinden dolayı da mensup olduğu vekâletçe para mükâfatiyle taltif edilmiştir. Diğer taraftan

en çok sevdiği arkadaşımı kazaen yaralı olarak ölümüne sebebiyet vermesi hayatı boyunca devam edecek. Bir istirap membaı olmuştur. Bu bakımlardan her veçhile lütfunuza, affınıza lâ-yıktır. Bendeniz de şefkat ve tesamuh hislerinize güvenerek bu memurun kurtarılmasını siz arkadaşlarımdan yalvarıyorum. Arzuhal Encümeni mazbatasının reddiyle bu şahıs hakkında af teklifi yapılmak üzere evrakın Adliye Encümenine havalesini kapsayan bir takrir veriyorum; kabulünü hassaten rica eder hepimizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Mazbata üzerinde başka söz isteyen var mı? Şahap Bey.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; kabul buyurursunuz ki, son günlerde muhtelif sebeplerle Yüksek Meclisten bâzı cezaların affı veya indirilmesi hususunda kararlar sâdır olmuştur. Arkadaşımızın pek güzel ifade ettikleri hâdisenin cereyan tarzı, hâdiseye munhasır olarak kabul ve ifade edildiği zaman bize hakikaten böyle bir takririn lehinde olmak gibi bir insani vazife yükleyebilir... Fakat mahkemelerden verilen kararların birtakım hissî ve şahsi sebeplerle (şahsiden maksadım arkadaşım bakımından değil, bu kararın muhatabı olan şahsın hususiyetidir) Yüksek Heyetinizden bu yolda kararlar almak cihetine gidildiği takdirde mahkemelerin kararlarının infazı hususunda Yüksek Meclisin haiz olduğu yetkinin iyi kullanılmadığı iddiasına kadar gidilebilir. Bugün bu, bir vâkıdır.

Evet; arkadaşımız bu vâkıyı yakinen bildiği için Heyeti Aliyeye getirmiştir. Fakat bugün suç, tedbirsizlik ve dikkatsizlikle adam öldürmeye sebebiyet şeklinde kanunun kabul ettiği bütün unsurlarla teşekkül ve tekevvün etmiştir. Mahkemede hususiyetleri icabı takdirî tahfif sebebi kullanmıştır.

Bu hâdise tek hâdise değildir. Bunun gibi yüzlerce hâdise mahkemelerden geçmiştir. Bu suçluların verilen kararlara ittıba etmeleri, Meclise müracaat etmemeleri, müracaat halinde dahi kararın her hangi bir hususi tetkika mâruz bırakılmaması sebepleriyle bu gibi kararların yüzlercesi infaz edilmiştir ve edilmektedir. Bu itibarla emsal teşkil edecek olan bir karar verirken dikkatli bulunmak mecburiyetinde olduğumuzu belirtmenin bir vazife olduğu kanaatindeyim. Evet, belki anlatılan hâdise aynen ce-

reyan etmiştir, biz bunu kabul ediyoruz. Yalnız mazbatanın reddini ve bu suretle bir af cihetine gidilmesi yoluna tevessül edilmesini, ceza tatbikatı ve mahkeme kararlarının infazı bakımından bendeniz uygun bulmamaktayım. Takririn aleyhinde olduğumu ifade ederim.

REİS — Salâhattin Karayavuz.

SALÂHATTİN KARAYAVUZ (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, benden evvel konuşan hatip arkadaşın ifadelerinden şöyle bir mâna çıkarmak zarureti hâsıl oluyor. Sanki Türk mahkemelerinden verilen bütün cezaların hiç olmazsa ekserisinin, hiç olmazsa yarısının Millet Meclisi huzuruna gelerek affa uğradığı gibi bir ifade kullanılıyor.

Türk mahkemelerinde binlerce, on binlerce, milyonlarca karar veriliyor. Büyük Millet Meclisinin bunlardan ancak birkaçı hakkında af yetkisini kullanması sebebi, bu kararları verirken hukuk kaidelerinin dışına çıkmamak mecburiyetinde olan ve hükümleri bizce muhterem olan hâkimlerin o suçu bizzat affedememeleri karşısında, keyfiyeti alâkalıların Meclise aksettirmesi neticesidir. Yoksa her mahkemenin kararı bu raya gelmez.

Üç sene Arzuhal Encümeni âzası olarak çalıştım, encümene binlerce af talebi gelmektedir, bunlar ayıklanmakta ve Muhterem Meclisin huzuruna ancak 2 - 3 tanesi gelmektedir. Atıfet; kanun çerçevesi dışına çıkmadan ittihaz edilmiş bir hüküm üzerinde, milletvekillerinin vereceği bir karardır. Yoksa her mahkemenin kararını burada münakaşa etmek değildir. Ekrem arkadaşımızın izah ettiği gibi, mahkemece bütün hafifletici sebepleri bulmuş, bütün imkânları kullanmış, fakat beraet ettirememek ıstırarı karşısında kalmıştır. İşte böyle vaziyetlerde B. M. Meclisinin atıfetine müracaat edilir. Yoksa tekevvün etmiş, kaziyei muhkeme haline gelmiş bir suç, kanaati vicdaniye huzurunda suç olarak telâkki edilirse affı B. M. Meclisi huzuruna gelse de reddedilir. Bence anlatılan hâdise doğrudur, hâdise doğru olduğuna göre atıfet vermekte Büyük Meclisin müsamahakâr davranacağını tahmin ederim. (Bravo, sesleri)

REİS — Komisyon.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ CEVAT ÜLKÜ (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, affı talebinde bulunulan ve Dilekçe Encümeninin maz-

batasına itiraz edilmiş olan Hasan Kemal Demirci, aynı zamanda bir polis memuru olarak yine arkadaşı bulunan bir polis memurunu öldürmek suretiyle tedbirsizlik, dikkatsizlik, sanat ve meslekte acemilikten mütevellit Türk Ceza Kanununun 455 nci maddesine müsteniden ceza görmüş bulunmaktadır. Bidayette Arzuhal Encümeni affa lâyük görerek ittihaz etmiş olduğu inha mazbatasıyla meseleyi Adliye Encümine sevk etmiş ise de Adliye Encümeni serd eylediği mucip sebep tahtında bu affın yerinde olmayacağını mütalâa ederek Arzuhal Encümenine iade eylemiştir. Arzuhal Encümeni de ikinci defa yaptığı müzakeresinde Adliye Encümeninin noktai nazarına ittiba suretiyle af talebini reddetmiş bulunmaktadır. Bu affın encümenimizce reddedilmiş olması, nihayet polis memurluğu gibi bir vazifeyi ifa eden şahsın her şeyden evvel dikkat ve tedbirde kusur etmemesi lâzımgeldiğinden, bütün vatandaşların emniyet ve can bu vazifelilerin eline bir teminatla verilmiş olmasına rağmen gerekli tedbir ve dikkati göstermemiş olmasından mütevellittir. Zira mahkemelerimizden sudur eden birçok ceza hükümleri netice itibariyle o fiilin failine çeşitli sebeplerle kanuni veya takdiri yollardan cezayı azaltıcı maddeleri tatbik etmek suretiyle lehlerine gidildiği vâkıdır. Fakat bu işlenen suçun, âmme vicdanında bıraktığı tesirden dolayı mağdur mevkide bulunan ailelerin haklarını ve hattâ cezanın kefaref vasfını nazara almalıyım demek değildir.

İşte bu noktalarda, ölen polis memurunun nihayet bir tedbirsizlik kurbanı olarak vurmuş olması, hali hazırda polis memurluğu vazifesini ifa eden bir şahsın herkesten evvel dikkatli hareket etmesi lâzım gelirken, böyle hareket etmemiş olması sebebiyle biz kendisini bu atıfete lâyük görmedik arkadaşlar. Fakat yine Heyeti Umumiyeniz her şeye kaadirdir, bunun takdirini de sizlere bırakıyoruz.

REİS — Şahap Kitapçı, buyurun.

ŞAHAP KİTAPÇI (Tokad) — Muhterem arkadaşlar; komisyon sözcüsü arkadaşımın evvel konuşan arkadaşım, benim sözlerimi yanlış anlamışa benziyorlar. Ben mahkemelerden verilen kararların Meclis yolu ile af veya cezaların tahfifi cihetine gidilmesinin tekrarlandığını ifade etmedim. Bu yola gidildiğini ve bu

şekilde hareket edilmekte olduğunu da iddia etmedim. Munhasıran bu mevzu üzerinde fikrimi serd etmek gayretini gösterdim.

Komisyon reisimiz gayet güzel izah ettiler. Arkadaşlar suç bütün unsurlarıyla tekevvün etmiştir. Ve bu, cürüm nevinden bir suçtur, mânevi unsur olarak kasıt aranan bir suçtur. Bu dikkatsizlik ve tedbirsizlik neticesi ölüme sebebiyettir. Tedbir nedir dendiği zaman bunun nazari münakaşasını burada yapmamıza imkân yoktur. Fakat bu gibi suçlarda lâzımgelen dikkatin gösterilmiş olması, dikkati ve tedbiri gösterecek kimsenin hususiyeti ile birlikte mütalâa edilir. Cevat Ülkü Beyin izah ettiği gibi eline aldığı bir ateşli silâhın kurşunu olup olmadığını tetkik başta gelen vazifesi olduğunu bilmesi lâzımgelen polis memurunun dikkatsizlikle bir arkadaşının ölümüne sebebiyet vermiş olması o kadar küçümsenecek bir hâdise değildir. Biz bu polisin affına veya bu talebin bir kere daha Adalet Komisyonunda görüşülmesi cihetine gidersek eline ilk defa silâh almış, hattâ ceza ehliyeti bile mahdud kimselerin elinden çıkan binlerce vakanın cezalarını, ceza evlerinde çekmekte olan vatandaşların karşısında ne duruma düşeriz? Bu polisi yakından tâzibeden birisi olduğu için affı cihetine gidilmiş durumuna düşmez miyiz? Evet münferit bir hâdise olarak getirilmiş olabilir. Buna hiçbir mâni yoktur.

Arkadaşımız diyorlar ki, binlerce hükümlü vardır amma biz yalnız bunun üzerine eğilmiş olabiliriz. O da tabiidir. Fakat Ben de diyorum ki, pek çok kimse bu suretle ve bu şartlar altında ceza görür ve aynı şekilde verilmiş olan hükümler infaz edilirken, bünlardan bir tanesi, sırf takrir sahibi arkadaşımızın meslekdaşı olması itibarıyla kendisini yakînen bilmiş olması dolayısıyla, hususi takip neticesi bu kürsüye getirilmiş olması vesilesiyle böyle bir karar ittihaz edersek çok yanlış hareket etmiş oluruz, kanaatindeyim.

Arkadaşlar, ortada maddi, mânevi ve kanuni unsurlarıyla tekevvün etmiş bir suç vardır, derecattan geçmiş bir mahkeme ilâmı vardır, infaz için beklemektedir ve nihayet son melce olan Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümenine müracaat edilmiş, encümen bu ciheti bir kere daha tezekkür etmesi düşüncesiyle işi Adliye Encümenine havale etmiş, Adliye Encümeni Re-

isinin çok açık olarak izah ettikleri şekilde reddedilmiş, tekrar Arzuhal Encümenine giden bu işe de encümen bir görüşe ittiba edilerek talep reddedilmiş. Bunda ısrarla af cihetine gidilirse çok hususi bir gayret göstermiş oluruz. Bu affın sebepleri tamamen şahsi bulunuyor, şayet fiilî bulunsa idi üzerinde durmayacaktım. Şahsın memur oluşu, çocukları oluşu, ölenin arkadaşı oluşu, gibi hususların, affı cihetine gidilmesi için, bir sebebolarak kabul etmemize imkân yoktur. Sözlerime başlarken beyan ettiğim gibi, Yüksek Heyetinizin (mahkeme kararlarına karşı) bu yola gittiğini ifade etmiş değilim. Arkadaşımın, bu ciheti yanlış anlamasından ötürü tekrar tashih ederim.

REİS — İzzet Akçal. (Yok sesleri)

İbrahim Saffet Bey, buyurun.

İBRAHİM SAFFET OMAV (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, mahkeme kararlarının infazının savsaklanması mevzuu bu mukaddes çatının altında, ihtimal olarak dahi mevzuubahsolamaz. Binaenaleyh endişeye mahal görmüyorum. Mesele, tamamiyle Yüksek Meclisin atıfeti meselesidir. Ekrem Anıt arkadaşımız hâdiseyi objektif olarak vaz'ettiler.

Burada üzerinde durulacak mühim bir husus var, arkadaşlar ona temas etmiyorlar. Ölmekte olan adam son nefesini verirken; «Ben kazayı yapandan şikâyetçi değilim, dâvacı değilim, dâva eden olursa on parmağım yakasındadır.» demmiştir. Ölen adamın bu istirhamını niçin nazara almayız muhterem arkadaşlar? Hâdise objektif olarak ortaya konmuştur.

Ben de Ekrem Anıt gibi Meclisin atıfetine sığınarak takririn lehinde bulunmak için huzuruza çıktım efendim.

REİS — Hasan Tez.

HASAN TEZ (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, çok değerli arkadaşım ve sayın hemşerim Ekrem Anıt, Yüksek Meclisin atıfet ve merhametlerinin lehinde kullanılmasını istediği Hasan Kemal Demirci, benim de hemşerim, yakından tanıdığım namuslu bir ailenin çocuğudur. Bunu Yüksek Meclise arz etmek isterim.

Aziz arkadaşlarım; arkadaşımız Ekrem Anıt'ın da ifade ettikleri gibi, ben de yüksek mahkeme kararlarına hürmetkârım. Heyeti hâkime bütün delilleri tophyarak ve elindeki imkânlarla müracaat ederek karar vermiştir. Bu kararlar

her hususta sayanı hürmettir. Ancak hâkimler elde ettikleri delillerle mukayyedolup bu deliller ve imkânsızlıklar karşısında verdikleri karardan dolayı bazan yürekleri sızlamaktadır, bu bir hakikattir arkadaşlar.

Eğer hâkimin af yetkisi olmuş olsa idi bâzi suçluları mahkûm ettikten sonra derhal affederdi. Hâkimlerin verdikleri kararların müstenidatı ayrı, Meclisin af âtufeti ayrıdır. Bendeniz Yüksek Heyetinizden atıfet ve merhametinizi, cemiyete namuslu bir insanı tekrar iade etmek için, istirahat ediyorum, hepimizi hürmetle selâmlarım arkadaşlar. (Alkışlar)

REİS — Kifayet tavrı vardır, okuyoruz.

Yüksek Riyasete

Müzakere yeterliğinin reye konulmasını saygılarımla arz ederim.

Giresun Mebusu
Doğan Köymen

REİS — Kifayeti reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir tavrı vardır, okutuyoruz.

Yüksek Riyasete

Şifahen arz eylediğim mucip sebeplere binaen sözü geçen polis memuru Hasan Kemal Demirci hakkındaki Arzuhal Encümeni mazbatasının reddi ile af teklifinin hazırlanması için Adliye Encümenine tevdiini arz ve teklif eylerim.

9. II. 1959

Samsun Mebusu
Ekrem Anıt

REİS — Okunan tavrı kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Tavrı kabul edilmişine göre mazbata reddedilmiştir. Dosya af teklifi hazırlanması için Adliye Encümenine verilmıştır efendim.

Devlet Şûrası Daire Reisliği için yapılan seçime (319) arkadaşımız iştirak etmiş ve İbrahim Hilmi Senil arkadaşımız (177) rey almak suretiyle seçilmiştir; muamele tamamdır, efendim.

Âzalık için yapılan seçime (332) arkadaşımız iştirak etmiş, Muzaffer Kuşakçoğlu (165), Ahmet Celâlettin Göydün (155), Ali Doğan Toran (12) rey almışlardır. Nınap (167) dir. Bu itibarla seçim üçüncü defa olarak tekrar edilecektir. Müzakereye devam ediyoruz.

4. — Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Nafza ve Dahiliye encümenleri mazbataları (2/65) (1)

REİS — Mazbatayı okuyoruz, efendim. (Mazbata okundu.)

Recep Dengin, buyurun.

RECEP DENGİN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; kanun teklifimin esbabı mucibesinde arz ettiğim üzere, otomobillerdeki büyük lâmbaların, farların, devamlı olarak yakılması mecburiyetiyle millî servetimiz dışarıya gitmektedir. Bilhassa İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük vilâyetlerimizde binlerce otomobil sahibi ve şoför vatandaşlarımız çeşitli sıkıntılar çekmekte ve sırf bu yüzden aradıkları malzeme ve yedek aksamı piyasada bulamamaktadırlar.

Ticaret Vekili arkadaşımız 9. XII. 1957 tarihinde yurdumuzda 81 499 aded otomobil bulunduğunu beyan etmişlerdi. Bu rakam bugün artmıştır. Artan miktarı da göz önüne almak suretiyle tadilini teklif ettiğim kanun maddesinin yürürlükte bulunmasından dolayı bu otomobiller büyük masraf kaydetmektedirler. Masrafın mesnedini, derecesini, tutarını izahta fayda vardır. Bu hususu önce tesbit etmek isterim. 6 woltluk atom tâbir edilen bir far, 23 lira 75 kuruş, 12 woltluk bir lâmba ise 27 lira 50 kuruştur. Bu malzeme piyasada mevcut oldukları zamanlarda bu miktar bedel üzerinden satın alınabilir. 81 499 otomobil için 2 şerden 162 298 fara yani lâmbaya ihtiyaç vardır ve bu rakam mutlaktır. Farların beherinin vasatı olarak 25 er liradan temin edilebileceği kabul edilirse sırf bu iş için 4 milyon liranın tediyesi zaruridir. Yine 6 woltluk konjektör 143 lira 75 kuruş, 12 woltluk 165 lira, 24 woltluk ise 173 liradır. Bu malzemenin de mevcut otomobillere birer aded temini için 8,5 milyon lira lâzımdır. Bir şarj dinamosu 6 woltluk 365 lira, 12 woltluk 460 lira ve yine 6 woltluk bir şarj dinamosu 468 lira, 12 woltluk ise 525 liradır. Bunların elde edilmesi için 38,5 milyon liranın ödenebilmesi gerekmektedir. 81 499 vasita için elzem olan akümülatör bedellerini de dikkate alacak olursak yekûn masraf 60 milyon liranın üstündedir. O halde mevzu mühimdir. İktisadi, ticari ve malî cihet-

(1) 69 S. Sayılı matbuazaptın sonundadır.

lerden incelemeye değer bir mahiyet taşımaktadır.

Şimdi haklı olarak sormaktayım : Kanun teklifi esbabı mucibesinde sarıh olarak tebarüz ettirdiğim iktisadi ve malî hususlar hakkında Nafia ve Dahiliye encümenleri her hangi bir fikre sahibolabilmişler midir? İthal malları meyânında bulunan bu maddelerin yurda girebilmesi ve ihtiyaç sahiplerine arz olunması için ne miktar dövize ihtiyaç hâsıl olmaktadır? Bu hesabedilmiş midir?

Konjektör, far, dinamo, burç ve kollektörleri, kömürleri bulunmuyorsa, akümülatör sıkıntısı çekiliyorsa sebebi hangi alâkalı daire veya vekâlet tarafından incelenmiştir?

Otomobil işlerindeki bilgi kifayetsizliğinin bâriz bir misalini verebilmek için 12 nci İnikat zabıt ceridesini tetkik etmenizi bilhassa istirham edeceğim.

«Mevcut kara nakil vasıtalarının yıllık yedek parça ihtiyacı 18 - 20 milyon lira civarındadır.» diye Sayın İktisat Vekili arkadaşımız beyanda bulunmuşlardı.

60 çeşit marka ile motorlu kara nakliyatı yapılan bir memlekette bu miktar para sadece otomobillerin elektrik işlerinin tedviri için kâfi gelmemektedir. Tabloya bir göz gezdirelim :

Buick, Chevrolet, Chrysler, Desoto, Diamond, Dodge, Fargo, Ford, GMC, International, Hudson, Kaiser, Mack, Mercury, Nash, Oldsmobile, Packard, Plymouth, Pontiac, Federal, Studebaker, Willys - Jeep, Lincoln, Austin, Bedford, Caummer, Consul, Fordson, Hilman, Londrover, Moris, Wocuxhall, Wangard St., Bussing, Fauns, Kommer, Hanschel, M. A. N., Mercedes, Opel, Saurer, Taunus, Volks Wagen, Vabis, Stayr, Citroen, Fiat, Leyland, Mayirus, Pegoet, Praga, Rendut, Reo, Skoda, Volvo, Vedete, Singer, Olempia.

Şimdi Dahiliye Encümenininin 6547 sayılı Beynelmîlel Trafik Anlaşması hususatına mütâallik kanunun 5 numaralı protokolünü de tetkiklerinize sunmakta fayda mülâhaza etmekteyim. Diğer hususata millî servetimizle yakinen alâkalı olması dolayısıyla ayrıca temas edip noktai nazarımı arz edeceğim.

6547 sayılı Kanunun 5 numaralı Eki:

İşık tertibatı ile alâkalı 11. fasıl sarahatî şöyledir :

A) Sepetli veya sepetsiz motosikletten gayrı, düz yolda sürati saatte 20 kilometre - 12 mili aşmaya muktedir her motorlu vasıta ön tarafına konulmuş olan ve önündeki yolun asgari 100 metresini geceleyin berrak bir havada kâfi miktarda aydınlatabilecek evsafıta bulunan en az iki adet beyaz veya sarı yol farı ile techiz edilmelidir.

B) Sepetli veya sepetsiz motosikletten gayrı, düz bir yolda sürati 20 kilometreyi aşmaya muktedir her türlü vasıta önündeki yolun - calibi dikkat olan taraf burası - lüzumu halinde 30 metreyi kâfi derecede aydınlatabilecek ve yolu hangi istikametten olursa olsun, kullanan kimsenin gözlerini kamaştırmıyacak şekilde vasıtanın ön tarafına konulmuş, geceleyin berrak bir havada yolu kifayetli bir şekilde aydınlatacak iki adet beyaz veya sarı karşılaşma farı (kısa hüzmeli far ile) techiz edilmelidir.

Şimdi muhterem arkadaşlarım; meselenin iktisadi tutumunu arz etmeye çalıştım. Bir 6547 sayılı Kanununun eki bulunan ve ikinci fasılda otomobillerin işık tertibatıyla ilgili hususları tebarüz ettirdim. 81 499 vasıtanın bulunduğu bir hakikat olduğuna göre başta, Ankara, İzmir ve İstanbul vilâyetleri gelmektedir. Bu seksen bir bin küsur vasıtanın yarısından fazlası bu şchirlerde icrayı faaliyet etmektedir. Tasavvur ediniz, misal olarak arz edeyim, 22 bin küsur vasıtayı bağrına almış bulunan İstanbul şchirinde Eminönü'nden Taksim'e, bilhassa kış günlerinde, saat dört buçuk ile beş sıralarında bir otomobil hareket ettikten sonra trafik yüzünden çeşitli mânialardan dolayı daima süratten kaybetmektedir. Eminönü'nden Taksim'e çıkmak mecburiyetinde olan her vasıta büyük farlarını yakmak mecburiyetinde kalırlar. O halde 40 veya 35 dakika akümülatör daima mevcut cereyandan enerji sarf eder. Akümülatörler, böyle mevcut cereyanları sarf etmelerinden dolayı, çabuk bozulurlar ve tamire ihtiyaç hâsıl olur. Tamir için atelyelere götürülür, onlar akümülatörleri şarja bağlarlar ve bunlar birkaç gün atelyelerde kalır. Bunların içinde seperatör, mürdesenk, plâk ve saire bulunduğu için bunlar tagayyür gösterir. Bütün bunlar ise ithal malı meyânındadır. Böyle akümülatörlerin sık sık bozulması millî şervetin dışarıya akmasına sebeboldur. Bunlardan başka konjektürleri, şarj dinamoları ve saireler de bozulur. Bunların yenilenmesi için

yaptığımız ortalama bir hesapla senede 60 milyon lirayı dışarıya veriyoruz.

Ankarayı nazarı itibara alalım: Neon ışıklariyle süslenmiş caddelerimizde bunların yanmasının faydası mı vardır, zararı mı vardır? Bir meslek adamı olarak arz edeyim ki, zararı vardır, millî servet heba olmaktadır ve zarar 60 milyon lirayı tecavüz etmektedir.

Biz, meslek adamlarına yani şoförlerimize canımızı, malımızı teslim ediyoruz. Niçin lâmbalarının nerede, nasıl ve ne zaman yakılacağını takdir hakkını teslim etmiyelim?

Beynelmülel Trafik Anlaşması hükümlerine mütedair 6547 sayılı Kanunun (5 numaralı Protokolünü lüzumlu halde bulunma (kayı sarahatle mündemiçtir. Sarahat olan yerde tefsire mahal yoktur. O halde kanun tâbirinin isabetinde iktisadi bakımdan fayda vardır. Bir de kaldı ki, yine protokolde (Göz kamaştırmıyor) şeklinde kaydedilmektedir. Hepimiz otomobile çok yakın olan ve Ankara'da bulunan kimselelerimiz, bu sık sık müracaat ettiğimiz vasıtalarımızdır. Akşam üstü Meclisten çıkıp da otomobile bindiğimiz zaman caddelerde neon ışıkların ta Çankaya'ya ve Bahçelievlere kadar yanması ve bu arada otomobillerin ışıklarının da yanması dolayısıyla hâsil olan zararı niçin dikkate almalıyız? Bütün bu mevzuları daha geniş ölçüde tetkik etmek ve Heyetinize arz etmek imkânını buldum. Elbette bunu daha tafslâtlı bir şekilde ifade etmeye çalışacağım.

Çok istirham ediyorum, biz fakir bir milletiz, dostlarımızdan borç almak suretiyle büyük iktisadi hamlelerimizi sağlamaya çalışıyoruz. O halde, inceden inceye maliyet hesaplarına dikkat etmek suretiyle âzami derecede tasarrufu riayetkâr olmak evleviyetle vazifelerimiz meyanında bulunmalıdır.

Muhterem arkadaşlarımız, yine burada arz ve ifade edeyim ki, Avrupa şehirlerinde protokole riayetle ifade ettikleri şekilde, otomobillerin kısa hüzmeli devreleri ancak ihtiyaç halinde yakılmaktadır. Avusturya'da bu şekilde icrayı faaliyette bulunan otomobiller mevcuttur. Farlar; Avusturya'da, Viyana'da ve Münih'te yakılmamaktadır. Bendeniz gittim, mahallinde tetkik ettim, tesbit ettim. Binaenaleyh millî servetin tasarrufu bakımından ve 60 çeşit birbirine uymayan ve standart tipe gidilmesi matlubolan kara nakil politikasında lâmbaların şo-

forun takdirine bırakmak suretiyle kullanılması hususunda Büyük Meclis'in vereceği karar, her şeyden evvel muhterem ve en isabetli karar olacaktır.

Arzum şudur: Hedef kanunun 42 nci maddesinin bu âmir hükmünden her şoför vatandaşı istisna etmektir. Bugün millî servetin zıyan olduğu ve çeşit çeşit marka yüzünden yedek parça sıkıntısı çekildiği bir realitedir. Binaenaleyh benim siz muhterem arkadaşlarımdan, her hangi bir mesleki noksanlığı bulunmadan ve her türlü siyasi, polemik mülahazalardan tamamen uzak olarak samimî bir şekilde, memleketimizin dövizinin tasarruf edilmesi babında arz ve teklif ettiğim bu tadil teklifimin dikkate alınmasını muhterem heyetinizden rica ederim.

REİS — Komisyon.

DAHİLİYE ENCÜMENİ M. M. EKREM ANIT (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, Ankara Mebusu Sayın Recep Dengin'in, Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkındaki teklifi kanunisi encümenimizde tetkik ve müzakere edilerek yüksek tasvibinize sunulmuş olan mazbatamızda da sarahaten belirtilmiş olduğu veçhile 6547 sayılı Kanunla kabul buyurulan Cenevre'de münakit Karayolları Trafik Sözleşmesiyle 6085 sayılı Trafik Kanununun 6 nci maddesi hükmüne tevfikan Adliye, Dahiliye, Millî Müdafaa, Maarif Sıhhat ve İctimai Muavenet, Nafia, İktisat, Ticaret, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Türkiye Şoförler ve Otomobileciler Federasyonundan seçilen temsilcilerden müteşekkil merkez komitesi kararı ve Nafia Encümeni mazbatasında serd ve dermeyan olunan fikir ve mütalâalar dikkatle nazara alınarak reddedilmiştir.

Arkadaşımız tarafından şimdi yüksek huzurlarınızda dermeyan edilen hususlar esasen vâkı müracaatı üzerine Merkez Trafik Komisyonunca incelenerek Trafik Kanununun ruh ve maksadına uymadığından kabul edilmemiştir. Trafik Kanununun tedvininden maksat seyrüseferi nizam altına almak ve kazalara meydan vermemek veya asgari hadde indirmek olduğuna göre mücerret millî ekonomiye riayet ve döviz sarfına meydan bırakmamak bakımlarından mevzuubahis 42 nci maddenin tadili doğru olamayacağından encümen mazbatasının kabulünü istirham ederim.

REİS — Recep Dengin.

RECEP DENGİN (Ankara) — Muhterem

arkadaşlarım, Dahiliye Komisyonu adına konuşan arkadaşımız Ekrem Beyefendi arkadaşımızı dinledik. Vatandaş hayatı ile millî servet mevzuunda iktisadi bakımdan görüşümü bir meslek adamı olarak arz etmiştim. Ama vatandaş hayatı mevzuubahsolunca takdir edersiniz ki, benim de en az Ekrem Bey kadar düşüncelerim ve içimin sızladığı tarafları vardır. Ekrem Anıt arkadaşımızdan şunları sarîh olarak öğrenmek istiyorum :

Gündüz mü rüyet kabiliyeti fazladır, yoksa gece mi?

Kaza dediler, yüzlerce gazete havadisî ve muhterem Adliye Vekili arkadaşımızdan aldığım malûmatı huzurlarınıza getirmekte fayda vardır. Evvelce de arz etmiştim, siyasi mülâhaza ve düşüncelerle ele alıp da tadilini istemediğim fakat üzerinde uzun zaman çalıştığımı, gözlerimi bu uğurda bir meslek adamı olarak çok zaman kamaştırıran bu meselede akümülatör marj, şarj dinamosu konjektör, kollektör gibi birçok şeyler için ıstırap çektim.

Şimdi sarîh olarak şuna, gazete havadislerine dikkat etmelerini ve bunlara cevap vermelerini kendilerinden rica edeceğim : Gündüz mü görme kabiliyeti fazladır, yoksa gece mi fazladır? Bunu burada tebarüz ettirmeleri yerinde olur.

Arkadaşlar; gazetenin şu sütununa bakınız :

«Konya'da fecî bir trafik kazası, Konya (Hususi) - Bugün fecî bir trafik kazası olmuştur. üç ölü, iki ağır yaralı.

Kazanın sebebi aks kopması.» Resmi de üstünde.

Rot fırlaması.

Kaza zinciri; bir kamyon talebelere çarptı, bir ölü, yedi yaralı, var. Bizde talebeler çok şükür gündüzleri mektebe gidiyorlar.

Dolmabahçe'de bir belediye otobüsü tepetaklak yuvarlanıyor, sebebi; fren patlaması. Bütün İstanbul matbuatı, Ankara matbuatı ve diğer mahallî matbuat gün olmuyor ki, sütunlarına bu kazaları geçirmesin. Rot fırlaması, fren patlaması, lâstik gümlemesi... Kazaların sebepleri bunlar. Dikkat edilirse kazalar daha ziyade yedek aksama taallûk eden hususlardan oluyor. Ekrem Bey kalkıp da yine «kazalar ekseriya gece olmaktadır; lâmbaların yakma takdirini şoförlere bırakırsanız bu kazalar daha da artacak-

tır» diyebilirler mi? Ben burada iddia ve ispat ediyorum ki, kazalar daha ziyade gündüz meydana gelmektedir.

Merkez Trafik Komisyonu bir rapor hazırlıyor, bu rapora bendeniz bir meslek adamı olarak sadece tebessüm ettim. Raporu hep beraber tetkik edelim, isterseniz :

«20 Şubat 1958 tarihinde toplanan Merkez Trafik Komisyonu» nun kararları.

6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 6. maddesi gereğince Adliye Vekâletinden Müfit Birsen, Dahiliye Vekâletinden Yusuf Danışman, Millî Müdafaadan Muammer Tan (Hasta olduğu haber verildiğinden iştirak edememiştir.) Maariften Sezai Öneroğlu, Nafıadan Sedat Mengilibörü, İktisat ve Ticaretten M. Raşit Beşer, Münakalâttan Medih Haraççoğlu, Sıhhat ve İctimai Muavenetten Dr. Muzaffer Akyol, İstanbul Teknik Üniversitesinden Prof. Faruk Umar, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonundan Mehmet Artan'ın iştirakiyle 20 . II . 1958 Perşembe günü saat 14,30 da Polis Enstitüsü Kütüphanesinde toplanıldı ve kendi âzaları arasından Emniyet Umum Müdür Muavini Yusuf Danışman'ı riyasete seçerek ruznamedeki maddeler oya konuldu. İlâveleriyle birlikt görüşülmesi kabul edildi.

1. Gündemin birinci maddesine alınan Ankara Mebusu Recep Dengin'in Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin (Günün kararından itibaren veya görüş imkânlarını azaltan hava şartları altında seyreden nakil vasıtası ve müteharrik makinalardaki ön küçük lâmba ve arka kırmızı lâmbaların ve plâka lâmbalarının devamlı olarak yakılması mecburidir.) Şeklinde tadili hakkında Büyük Millet Meclisi Riyasetine sunduğu kanun teklifi mezkûr kanunun 6 ncı maddesi gereğince Merkez Trafik Komisyonunda tezekkür edildi.

6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununu önleyici tedbir mahiyetinde olup 42 nci maddesi şoför ve sürücülerin görüş emniyeti içinde durabilmelerini temin için vaz'edilmiştir.

Karayolları Trafik Nizamnamesinin 55 nci maddesine göre mezun mahallerde bütün motorlu nakil vasıtalarının gece ve gündüz âzami süratleri 40 km. dir. Bu suretle seyreden vasıtaların şoför ve sürücülerini zamanında tehlikeyi intikal edip frenini normal şartlar altında kul-

landığı takdirde ancak 23 metrede durabilmektedirler.

Arkadaşlarım; evvelâ kararın bu kısmı hakikaten ealibi dikkat. Demek ki, 40 km. süratle seyreden bir vasıtanın şoförü tehlike anında 23 metrede duracak. Arkadaşlar, «freni normal bir otomobil hiçbir zaman için 40 km. süratle seyrederken 23 metrede duramaz» diyor. Ancak 60 santim sürükler. Arkadaşlar, 29 senelik meslek hayatım var, itimadediniz...

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. BEHZAT BİL-GİN (İzmir) — Devamını okuyun, öyle değil.

RECEP DENGİN (Devamla) — Efendim sarabat olan yerde tefsire mahal yoktur. Müsaade buyurun Beyefendi, zatı âliniz Bütçe Encümeninde bulunuyorsunuz ve milletin bir kuruluşunun tasarruf edilmesine benden çok taraftarsınız. Ben de millî servetin tasarrufu babında bildiklerimi arza çalışmaktayım, müsaade buyurunuz...

40 km. süratle seyreden bir vasıtanın şoförü tehlikeyi hissederek fren yaptığı anda araba 23 metrede duramaz ne demektir? Amerika'da 40 km. süratle seyreden bir şoföre polis, «Haydi, haydi, daha süratli!» demektedir. Çünkü fabrika 160, hattâ 200 kilometreyi sürat tablosunun üstüne yazmıştır. 40 kilometre hattâ 80 kilometre süratle giderken hidrolik vestinghaus fren, el freni o vasıtayı 1,5 metrede dururabilmektedir. Bunlar birbirine bağlıdır.

Yine devam ediyorum, «42 nci maddede de işaret edilen selektörlü ışıklar takriben 30 metre mesafelik görüş sahasını aydınlattığından şoför ve sürücüler bu ışıklarla tehlikeyi görüp emniyet mesafeleri içinde durabilirler.» Doğru arkadaşlar, bu. Ama büyük ışıkların, 30 metre mesafeyi gösteren 15 amper deşarj çeken büyük ışıkların neon ışıkları ile süslenmiş büyük caddelerde yanması ile durma kabiliyeti ümidettiğimiz neticeyi vermez. Onun için lâmbaların ne zaman ve nerede yakılacağına takdir hakkını meslek sahiplerine bırakalım. 6547 sayılı Kanunun 5 numaralı ek protokolünde ışık tertibatından bahsederek «lüzumu halinde kullanılacaktır.» prensibi vardır, buna sadık kalalım. Neon ışıkları ile caddeleri teçhiz et, şoförleri ışıkları yakmaya mecbur et, her işaret lâmbası önünde fren yapışında stop lâmbaları yanacak, tabii buna avarızı zeminde de ilâve edecek olursanız, yak söndür, yak söndür, akümülatör boşalacaktır.

Maliye Vekili Türkiye'de 216 garajın bulunduğunu söylüyorlardı. Buna göre 81 bin küsur vasıtayı 216 garaja taksim ettiğimiz zaman her garajın 1 000 - 1 500 vasıtayı istiafetmesi lâzımdır. Bu da mümkün olmadığına göre bütün vasıtalar sokaktadır. Sabahleyin şoför yatağından kalkıp sokağa çıkar ve arabasını çalıştırmaya uğraşır. Hava soğuktur, marşa basar, basar araba çalışmaz... Bu suretle son enerjisini akümülatör vermekte, akümülatör de enerjisini kömüre vermekte ve bu suretle bir zorlanma hâsül olmaktadır. Bunun neticesinde kömürler de öldü mü millî servet heder olmaktadır. Bu savede dışarıya birçok para vermiş oluyoruz. Onun için bu raporu bir meslek adamı olarak tebessümle karşıladım.

Şehir içerisinde seyrüsefer eden vasıta şoförleri sadece lâmbalarını yakmakla yollarına devam ederler. Yol kavşaklarına belediyelerce vaz'edilmiş bulunan bu lâmbalar dolayısıyla yollarını görmemektedirler. Far lâmbaları ile, büyük lâmbalarla seyrettikleri takdirde bu ışık altı metrelik önü ilerisini gösterebilir. Bu bakımdan, «Mahdut şehirlerimizde mahdut caddeler müstesna...»

Arkadaşlar; o halde memlekette kalkınma yok. (Soldan; «Var, var», sesleri) Müsaade buyurun devam edeceğim. Arkadaşlar ya kalkınma var, caddelerimiz ışıklarla, floresanlarla teçhiz edilmiş, Trafik Kanununa muvazi olarak Zürih anlaşmasının bütün meseleleri olduğu gibi ele alınmıştır, veyahut benim tebessümle karşıladığım bu rapor doğru değildir. Ama ben bir meslek adamı olarak arz edeyim ki, belediyelerimiz ellerinden geldiği kadar, imkân dairesinde çalışmaktadırlar. Esasen yayalar için geceleri reflektörlerin, büyük lâmbaların yanması mahzurlu görülmektedir. Demek ki, bizim yayalarımız trotuvarda değil, sokaklarda yürüyorlar ve otomobillerin geliş gidişlerini sokakta yürümeleri dolayısıyla fark ediyorlar..

Arkadaşlarım; yayaların yeri trotuvarlardır. Eğer vatandaş yaya kaldırımlardan iniyorsa, beynelmilel trafik kaidelerini yerinde ve mahalinde tetkik edip de dönenler Devletin birçok parasını ziyan etmiş oluyorlar. Bu uzmanların tetkik ettikleri Avrupa şehirlerinde kırmızı lâmba yandığı zaman yayalar aynen oldukları yerde duruyor ve buna hürmetkâr olduklarını ispat ediyorlar. Bu mealde böyle bir rapor hazır-

lanırsa, vitesi küçültmek suretiyle şarj ve deşarj arasında bir ahenk tesis edilirse o takdirde akümülatörün zayıflaması önlenir.

29 senelik meslek adamıyım, vitesi küçültmek suretiyle akümülatörde şarj ve deşarjın ayarlanacağını bir türlü öğrenemedim. Her halde kabiliyetim olmasa gerektir.

Tasavvur edin arkadaşlar İstanbul'da tramvayın arkasından Bankalar caddesini takebediyoruz. Otomobiller zincir gibi sıralanmış, vites küçülmüş, dörtte değil, üçte değil, ikide veya birdedir. Ama gel gelelim şoför gaza hafif basar, gaza hafif bastığı için motor hızlı dönmez. Hızlı dönmeyince vantilâtör kayışı hızlı çalışmadığı için cereyan azalır. Burada; «vitesi küçültmek suretiyle şarjla deşarj arasında daima ahenk tesis edilir», diyor ki, meslekten anlıyan arkadaşlarım benim gibi bu söze gülmektedir.

Gene burada kalkınma dâvamızı tamamen nakzeden bir beyanat vardır. Çok muhterem Ekrem Beyefendiye bu beyanata ithaf etmek isterim.

«Yollarımızın kaplamaları bozuktur», diyor. Hani yollarımız muntazamdı? «Yollarımızın kaplamaları bozuktur. Şehir yollarımızın ekserisinde aşağı hüzmeli far yakılması lâzımdır.»

Şimdi Ankara şehrinin, İzmir şehrinin, Diyarbakır'ı da alayım diğer vilâyetleri de alayım, bu şehirlerin belediyeleri yollara ehemmiyet ve emek vermiyorlar mı? Kaldı ki, arkadaşlar, biraz evvel de arz ettim, memleketimizdeki 81 499 vasıtanın 22 bin küsuru İstanbul'da, 14 bin küsuru Ankara'da, 9 bin küsuru da İzmir'dedir. Bu rakamları topladığımız zaman görülür ki, yarısından fazlası bu üç şehirdedir. Bunların sarfiyatı, yedek parça olarak vermiş olduğumuz döviz tutarı dikkate alınmasın mı? İsterdim ki, Dahiliye Encümenini teşkil eden her şeyden evvel hukukçu olan arkadaşlar, tadil teklifimin esbabı mucibesinde de tebarüz ettirdiğim üzere, iktisadi faktörleri de nazarı dikkate alsınlar.

Kazalardan bahis buyurdular. Bakınız muhterem arkadaşlarım, trafik kazalarının, sizi temin ederim ki, otomobillerin büyük lâmbalarının yakılması mecburiyeti ile zerre kadar ilgisi yoktur. Türk mahkemelerinde adaletin tecellisine medar olabilecek meslekî bilgimi verebilmek için 12 yıl ehli-vukufluk vazifesi yaptım.

Bu memlekette otomobil kazalarının sebepleri ve alınması gereken tedbirler hususunda 1948 senesinde bir kitap yazdım.

Şimdi sizlere bu hususu teyid etmek maksadı ile bir vesika okuyarak izaha çalışacağım :

Tarih : 27 . V . 1958 .

Başvekâlet Yüksek Makamına

Mafa ve yüksek ticaret firmaları tarafından takas yolu ile ayrı ayrı üç parti halinde ithal edilen ve Pakol Kooperatifince yurdun muhtelif bölgelerine dağıtılmakta olan 6 milyon lira civarındaki otomobil ve kamyon yedek parçaları :

- a) Hileli, noksan;
- b) Kilo ile satılanlar kadar ıskarta, kötü ve işe yaramaz;
- c) Kısmi âzamanın kullanma miatları geçmiş ve eski model;
- ç) % 98 i taklit.

Ve ilişik listeden de anlaşılacağı üzere fâhiş fiyatlarla ithal edilerek, bu kalkınma devremizde memleket dövizini israf edilmiştir.

Yukarda adı geçen firmalar tarafından 10 milyon lira civarında büyük bir parti yedek parçanın daha aynı kanallarla ithal edileceği söylenmektedir.

Yapılacak olan bu büyük mubayaada da aynı hata ve hilelerin yapılmaması hususunda ve yukarda arz olunduğu şekilde ithalât yaparak memleket dövizini heder edenler hakkında, gereğinin ifası zımında keyfiyetin ihbarını bir memleket borcu telâkki ederek bu malzemeleri kullanan mensuplarımız adına derin saygılarımızla arz ederiz.»

İşte arkadaşlarım, vesika burada, ihbar Başvekâlet Yüksek Makamına yapılmıştır. Bendenez gittim, ithal edilen bu malzemeleri tetkik ettim. Karşıma, itimadedin İtalyan - Habes harbinden kalma eski model vasıtaların parçaları çıktı. Ekrem Bey kazalardan bahsederken insaf buyursunlar, beni bir arkadaş olarak kabul etsinler, en az onun kadar yüreği sızlıyan bir kimsiyim. Bu kanun kabul edildiği takdirde millî servetten tasarruf edeceğiz, meslek adamlarının alacakları çeşitli parçalar karaborsaya gitmeyecek, karaborsa ölecektir. Bana yardım ediniz, elbirliğiyle bu kanunu kabul edelim muhterem arkadaşlar.

REİS — Süleyman Bey, komisyon adına mı? SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) —
Evet.

REİS — Buyurun.

NAFİA ENCÜMENİ REİSİ SÜLEYMAN KURANEL (Gazianteb) — Muhterem arkadaşlar; Recep Beyin uzun izahatını dinledik. Dâva 42 nei maddenin tadili iken muameleyi o kadar karıştırdı ki, yedek parçaya ve iktisadi sahaya teşmil ederek belki arkadaşların da fikrini bu şekilde karıştırdı. Bu kanun Nafia Encümenine geldiği zaman biz encümen olarak dedik ki; bu teknik bir iştir, bizim içimizde bu teknik işten anlıyan pek yoktur. Bu bakımdan bunu salâhiyetli bir mercie havale edelim, tetkik etsin, hakikaten 42 nei maddenin tadilini icabettirecek hususat var ise bildirsinsinler, biz de ona uyalım, dedik. Bunun üzerine biz işi Yüksek Trafik Komisyonuna havale ettik. Bu komisyon, demin de arkadaşımızın okuduğu gibi, Şoförler Federasyonundan şoförleri temsilen bir âza, Teknik Üniversitenin trafik işleriyle meşgul olan arkadaş, ayrıca karayollarının trafik işleri ile meşgul olan yüksek mühendisi Sedat Bey de bu işin ehlidir. Binaenaleyh komisyon âzalarından başka hakkiyle bu işleri anlıyan üç, dört arkadaş daha vardır. Bunlar tetkik ettiler ve hazırladıkları raporda dediler ki: Eğer Türkiye yalnız İstanbul, Ankara şehirleri gibi büyük şehirlerden ibaret olsa idi ve caddeleri Atatürk Bulvarı gibi flö-rasanları ile aydınlatılmış caddeleri olsa idi, arkadaşımızın ileri sürdükleri hususiyetler üzerinde durulurdu. Ama Anadolu'nun öyle kazaları, hattâ öyle vilâyetleri vardır ki, yaya kaldırımını diye bir şey yoktur, vatandaşlar cadde ortasından yürürler. Benim şehrim de aynı şekildedir. Bu bakımdan şehirlerde nakil vasıtaları eğer lâmbalarını yakmayacak olurlarsa bu kazalar belki fren ve makas patlamasından daha çok olacaktır.

Birtakım misaller verdiler ve dediler ki, normal seyreden, sürati 40 kilometre olan bir vasıtanın normal şartlar dışında durdurulması icabettiği, âni fren yaptığı zaman vasıta takla atar. Tehlikeyi görüp de durmak istediğimiz zaman ise otomobilin sürünme haddi 23 metredir. Lâmba ise 30 metreyi gösterir. Tehlikeyi tam zamanında gören bir şoför normal şartlar altında fren yaptığı zaman 23 metre otomobil sürü-

necek ve duracak. Lâmbayı yakmazsak o zaman diğer far lâmbaları 6 metreyi gösteriyor mu? Neticice itibariyle kendisinin de encümende izah ettiği gibi, yine vatandaşın sağlık durumunu ve memleketin içinde bulunduğu şartları göz önünde tutarak teklifin aleyhinde karar verdik.

Demin arkadaşımız şöyle mütalâa ettiler: Bu işin takdirini siz meslek sahiplerine bırakınız, dediler. Biz de zaten bu hareketimizle işi takdir ederek bunu, yegâne merci olan Yüksek Trafik Komisyonunun mütalâasına bıraktık. Kendilerinin, meslektaşının da bulunduğu bu komisyonun kararlarına hürmet etmesi icabederdi.

Kendileri, belki şu veya bu şekilde bir mütalâa dermeyeran edebilir. Ama mütalâasının ne dereceye kadar doğru olduğunu bizim anlamamıza imkân yoktur. Bunu elbette ki, ihtisas sahibi bir heyet takdir edecektir. Komisyon, 42 nei maddenin ipkasına, kazaların önlenmesi bakımından, karar vermiştir. Bizim de, Nafia Encümeni olarak, Yüksek Heyetinizden ricamız, 42 nei maddenin kalmasiyle arkadaşımızın teklifinin reddidir.

REİS — Dahiliye Encümeni.

DAHİLİYE ENCÜMENİ REİSVEKİLİ Ö. LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Yozgad) — Çok muhterem arkadaşlarım, muhterem ve sevgili Recep Beyefendinin getirmiş olduğu teklifin reddinde Dahiliye Encümeni olarak iki esbabı mucibe ileri sürdük: Birisi; Türkiye'de kendi meslektaşlarının da mümessili bulunduğu en yüksek teknik organ olan bir komisyonun raporu. İkincisi de; 19 Eylül 1949 tarihinde Cenevre'de akdolunan «Karayolları Trafik Sözleşmesi» ve 10 Ekimde «İşgal altında bulunan memleketler ve topraklar protokolüne» iştirak etmemiz dolayısıyla bu mukaveleler hükümlerine uygun hareket etmemizin icabetmesi.

Muhterem arkadaşlar, muhterem Recep Beyefendinin, en az kendileri kadar sahibi salâhiyetler, hattâ Avrupa'da ve Amerika'da trafik sahasında ihtisas gören ve oraların mevzuatını ve tatbikatını gözden geçirmiş olan ilim ve ihtisas sahibi insanlardan müteşekkil bulunan bir komisyonun raporunu tebessümle karşılamasını bendeniz doğru görmedim. Evvelâ encümen olarak bu iki esaslı noktayı ele alarak arkadaşımızın teklifini kabule imkân göremedik.

İkinci noktaya gelince muhterem arkadaşlar, bâzi işine geldiği yerlerde imar hareketlerini

övmüş, gelmediği yerlerde de «imar hareketleri nerede?» diye sormuştur. Sırası gelmişken arz edeyim, biz iktidar olarak, övdükleri imar hareketlerimize realite olarak bâzı büyük şehirlerimizde yeni başlamış bulunuyoruz. Daha Türkiye'mizin 67 vilâyeti ve 500 kûsur kazası vardır. Oralarda imar hareketine henüz başlamadık. Buna rağmen bizim başlamış bulunduğumuz imar hareketlerine bâzı şehir ve kasabalarının ayak uydurmaya gayret etmeleri şayanı şükrandır. Henüz istenilen seviyeye ulaşmış değildirler. Hattâ kendisinin milletvekili bulunduğu Ankara şehrinin, floresan ve renkli lâmbalarla aydınlatılmış iki üç bulvarı müstesna, ara sokaklarına geçince daima Telefon İdaresinin veya Havagazi İdaresinin kesmiş olduğu caddelerin aydınlatılmayan kısımlarındaki aksaklıklarla karşılaşırız. Bunun için diğer şehirleri misal almaya hacet yoktur. Ankara'nın mahallelerini gezsek bu trafik icaplarının ne kadar kötü bir vaziyette olduğu görülür, realite budur. Ama imar edeceğiz. İnşallah Türkiye'nin her tarafı imar edildiği ve bu nevi trafik kazalarının önlenildiği anda 42 nci maddenin lüzumu belki kalmıyabilir. Bu bakımdan biz Dahiliye Encümeni olarak evvelâ Türkiye'de ilim ve ihtisas erbabının toplandığı bir teknik komisyonun raporuna istinadettik, saniyen İsviçre'de imzaladığımız ve ahde vefa kaidesine göre riayet etmek mecburiyetinde bulunduğumuz mukavelenamelere uygun hareket etmek mecburiyetinde olduğumuz için ve nihayet Türkiye'de bu kazaları önleyecek şekilde trafik kültürünün ileri bir derecede bulunmamasından ve nihayet bizim ve Recep Beyin arzu ettiği elektrikleştirme tesisatı da olmadığından dolayı, bu esaslî üç esbabı mucibeye istinaden maatteessüf arkadaşımızın kanun teklifini kabul etmeye imkân görülememiştir. Biz Dahiliye Encümeni olarak kanunun reddini arz ve istirham edeceğiz.

REİS — Recep Dengin.

RECEP DENGİN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar, encümen adına konuşan Erzurumluoğlu arkadaşımız gayet güzel ifade ettiler, hakikaten birçok caddelerimiz floresan lâmbasından mahrumdur. Sokaklarımızın, caddelerimizin şöyle böyle olması hususu iyi ama şoför şuurlu bir meslek adamı ise elbette görüş kabiliyetinin azaldığı yerde - yakma, diye kanunda müeyyi-

de olsa dahi - hayatını kurtarmak için farlarını yakacaktır. Eğer şoförlerin meslekî bilgilerinden, zekâlarından hâsılı ehliyet alış tarzlarından şüphemiz varsa o zaman mevzuu başka şekilde mütalâa etmek lâzımdır. Arz ettiğim şekilde şoföre lâmbalarını nerede ve ne zaman yakacağına takdir hakkını vermiyelim mi? Bilemez mi bir meslek adamı bunu? Yok lâmbada ışık yokmuş, şoför küçük lâmba ile giderse şöyle olurmuş.. Öyle olursa Ceza Kanununda dikkatsizlik, tedbirsizlik dolayısıyla işlenecek suçların müeyyidesi vardır. Mahkeme resmen ehliyükuf celbeder, karanlıkta otomobilin küçük lâmba ile seyretmesi doğru mudur, değil midir diye sorar. Ehliyükuf orada şoförün karanlıkta görüş kabiliyetinin azaldığını, küçük lâmbanın ancak altı metreyi gösterdiğini, büyük lâmba yakması gerektiğini söyler. O ayrı mevzu.

Mesele şurada toplanır : Şoför vatandaşlara lâmbanın ne zaman yakılacağına takdir hakkının tanınması gerekir veya gerekmez. Gerekiyorsa şoförlerin ehliyet alış tarzlarını genişletmek lâzımdır. Psiko - teknik mevzular üzerinde şoförlerin daha fazla bilgi sahibi olmaları gerekir. Bunlar ayrı mevzulardır.

Kısaca arz edeyim : Bir meslek arkadaşım o komisyonda bulundu. Federasyondan Mehmet Artan isimindeki vatandaşımız tadil lehinde reyini kullanmıştır. Demek ki, bu bir meslekî ihtiyaç, bir meslekî zarurettir. Kazalar meselesini bununla bağlayamayız.

Şimdi, Ömer Erzurumluoğlu diyebilir mi ki, Cumhuriyetin ilk kuruluşu tarihi ile bu kanunun meydana geliş tarihi arasında geçen 30 kûsur senelik müddet içinde vukua gelen trafik kazaları bu lâmbaların kullanılmaması yüzünden meydana gelmiştir. Ama ben iddia ediyorum ki, gündüz olan kazalar gece olan kazalara nazaran % 100 daha fazladır. («Gündüz seyir de fazladır» sesleri) Seyrin azlığı veya fazlalığını da nazarı itibara alabiliriz ama gene burada bu işlerle iştilal etmiş arkadaşımızın noktai nazarına göre seyir fazladır veya azdır diye müdahale ederken düşünmek lâzımdır. Vasıta adedini azaltmak veya çoğaltmak kazaların vukua gelmesine sebeb olur mu? Böyle bir mesele mevzuubahsolacaksa şurada garağa yüzbin otomobil koyunuz bakalım kaza olur mu, olmaz mı?

Arkadaşlar; ispata hazırım ki, bu memlekette Cumhuriyetimizin 25 nci yıl dönümü üç

gün süren 29 Teşrinievvel bayramını Türk milleti tesidederken Ankara'da, bu işlere el konulmak suretiyle, bir tek kaza olmamıştır. Neden? Gereken tedbirleri tamam olarak aldık da ondan.

OSMAN KAVRAKOĞLU (Rize) — O zaman kaç araba vardı?

RECEP DENGİN (Devamla) — Kaç araba mı vardı Osman Bey, bugünkünün asgari üçte ikisi vardı.

Arkadaşlar, benim burada tekrar sizlerden arz ve istirhamım şudur, Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifim Yüksek Heyetinizce dikkate alındığı takdirde kazaların vukuuna en küçük şekilde dahi olsa sebebiyet veren bir noktaya tesadüf edilmeyecektir. Yine kanun teklifim Yüksek Heyetiniz tarafından dikkate alınıp kanunlaştığı zaman bu memleketin paraları, 60 milyon lira tasarruf imkânı sağlanacak, bu şekilde memlekette bolluk olacaktır. Yedek parça sıkıntısı, far sıkıntısı kalmıyacak, konjektör, dinamo ve diğer malzeme sıkıntısı bertaraf edilecektir. Mal çoğaldıkça karaborsa bir daha hortlamamak üzere hâk ile yeksan olacaktır.

Her şey boldur diyorlar. Nerede bolluk? Aradığımızı bulamıyoruz. Ben normal rakamlar veriyorum. Bugün bir far 54 liradır, ben zize 23 lira 75 kuruş olarak ileri sürdüm. Bugün memleketimizde 60 çeşit otomobil vardır. Değil 60 milyon, altı milyarla bu otomobilleri ihya etmeye imkân yoktur. Çünkü dünyanın hiç bir memleketinde bu kadar çeşitli vasıta ile motorlu kara nakliyatı yapılmaz. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Osman Kavrakoğlu.

OSMAN KAVRAKOĞLU (Rize) — Muhterem arkadaşlarım, Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkında Recep Bey bir kanun teklifi yapmış, bu teklifi encümenler müştereken ve ittifakla reddetmişler. Kendisi burada enteresan sözler sarf etti. Hakikaten bu mevzularla yakinen ilgili olmyanları ikna edebilecek iddialar ortaya attı. Bu iddiaları tetkik etmek bizim vazifemizdir. Dünyanın hiçbir memleketinde, bugüne kadar, şoförler farlarını yakmasınlar ve o şekilde seyahat etsinler ve o devlet de birtakım masraflardan kurtulsun, diye bir kanun asla tedvin edilmemiştir. Hattâ bu

şekilde farları yakmıyarak Türk hudutları dışına bir araba gelince seyrüsefer memurları men ederler. Farları, stop lâmbaları, küçük işaret lâmbaları hepsi tamam ve muntazam işler halde bulunan trafik emniyet bakımından şarttır. Bunlar bütün nakil vasıtalarında aranır.

Bugün bizim karşılaştığımız iddia şudur: «Efendim, bu lâmbalar yanmaz, akümülatör sarfiyat yapar, konjektör, plâtin sarfiyatı azalır, hattâ yedek parça, döviz sıkıntısı kalkar.» dediler ki, bunun ciddiyeti üzerinde durmak bizim yapacağımız bir iş değildir, bunları kusura bakmasınlar, ciddiye almıyorum. Bu derece bir kolaylık olsun da bunu bize şoförler aksettirmesin, büyük bir ihmal olur.

Lâmbaların istimal edilmemesinden temin edilecek menfaat rakama tahvil edilmiş olsa idi, bunun da basit bir rakama balığ olacağı muhakkaktı. Bunun hesabına imkân olmadığı gibi üzerinde durmaya da değmez. Bizler otomobil kullanan insan olarak büyük sıkıntılara mâruz kalıyoruz, lâmbalarımızı kısarık istimal ettiğimiz halde, gözlerimizi kör ederecesine, üç-beş kere işaret verdiğimiz halde, farlarını söndürmüyorlar, bunların çok kere tecziyeleri için arabalarını durduruyoruz ve zâbıtaya müracaat ediyoruz.

Demek ki, evvelâ trafik terbiyesi icaplarından mahrum şoförleri bulunan bir cemiyet içinde şimdi bizzat emniyet telkin ediyor, diye kendimizi tehlikeye atan tedbirler alacağız. Nedir? Akümülatör sarfiyatını önliyecek imişiz. Öyle ise şehirlerin lâmbaları da söndürülsün de belediyeler muazzam şekilde tasarrufta bulunsun; bu, olacak, istenecek şey mi arkadaşlar? Bizim dâvamız tenvir edilecek şehirlerde dahi farları işletmektir. Çünkü, ışıklı bir şehir içinde küçük lâmbalarını yakan bir otomobili tefrik etmek imkânı kalmaz. Karanlık şehirlerde büyükleri de yakalım, İstanbul, Ankara gibi aydınlık şehirlerde küçükleri yakalım; yanlıştır, arkadaşlar. Aydınlık caddelerde farları yakmaz iseniz, aynı seviyedeki diğer küçük tenvirat ampullerinin verdiği ışıklarla otomobillerin küçük lâmbalarının tefriki imkânsız olur, kazalar da artar. Ben Recep Beyin bu noktadaki fikrine iştirak etmiyorum.

Ayrıca, gece mi, gündüz mü trafik kazaları fazla olur? Recep Beye göre gündüz çok olur.

Eğer rakamları tahlil etmeden ele alacak olursak kazaların gündüz daha çok olduğu bir hakikattir. Yalnız gündüz bilfarz 20 bin vasıta hâli seferde ise bunun sebebiyet verdiği kaza ile geceleyin hâli seyirde bulunan bilfarz 5 000 vasıtanın sebebiyet verdiği kaza nispetinin tetkik ve tesbit edilmesi lâzımdır. Ancak bu takdirde gece trafiğinin sebebiyet verdiği kaza daha azdır denebilir. «Bunları burada ispat edeceğim» diyor. Bu erkeklik gösterisi gibi bir şey olur. Bunun ispatı için ağır ve uzun tetkiklere ihtiyaç vardır. Bu tetkikleri kendileri yapmışlar mıdır acaba? İstanbul'da bilhassa geceleyin kaza çok olmaktadır. Beyoğlu'ndan - Sarıyè'ye kadar olan kısımdaki kazaların % 80 i gece, hattâ gecenin de muayyen bir saatinden sonra olmaktadır. Ama bunları, mutlaka hakikat budur diye ifade edebilmek için, arz ettiğim gibi, rakamları uzun zaman istatistiklerin süzgecinden geçirmek ve onları ihticaca salih bir hale getirmek lâzımdır. Realiteler önümüzdedir. Bu realiteleri kabul etmek mecburiyetindeyiz. Hakikat olan şudur ki; gece, daima kazalara müsaittir. Gece yapılan seyrüseferlerde tehlike daha çoktur. Bu, dünyanın her tarafında kabul edilmiş bir hakikattir. Bu vaziyet tayyareler için de böyledir; vapurlar için de böyledir, trenler için de böyledir. İnsan zekâsı gece vukubulan bu kazaları önlemek için sokakları, meydanları, yolları mümkün mertebe fazla aydınlatmaya uğraşmaktadır. Bunun tam tersine; arkadaşımızın, gündüz kazalar daha çok olur iddiası hiçbir esasa dayanmadığı gibi, bütün dünyayı güldürecek mahiyettedir. Onun için ben de arkadaşımızın teklifinin reddini ve komisyon mazbatasının kabulünü rica ediyorum.

REİS — Şükrü Esen.

ŞÜKRÜ ESEN (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar, Muhterem Recep Bey arkadaşımızın kanun teklifinin leh ve aleyhindeki düşüncelerimiz tebellür etmiş vaziyettedir. Sebep; bir defa bir ihtisas ve kanun adamları komisyonunun verdiği bir rapor vardır. Bu rapora göre trafikte bu gibi bir değişikliğin yapılması trafik üzerinde bulunan halkın ve hattâ diğer arabaların kazaya mâruz kalma derecesini artıracaktır.

İkincisi; biz kendimizi Avrupa ile kıyaslarız, fakat kendi bünyemizi düşünmeyiz. Avrupa'da katiyen kısa lâmbaların yakıldığını

bendeniz de görmedim. Farların yakılmaması ve küçük lâmbaların yakılması neticesinde belki az amper sarf edilir. Ama bizdeki yol vaziyeti ve aydınlatma durumu Avrupa ile kıyas edilemez. Şoför arkadaşlarımız, hakikaten bilgilerini artırır ve yol üzerinde önüne çıkacak yayaları düşünür ve onlara düşmanlık beslemeyi seviyeye gelirlerse o zaman bunun bir götürür tarafı olur.

Lütfen bir düşünelim, gece 8 den sonra hangi arabalar seyrüsefer halindedir? Bunlardan bir kısmı ehliyetsizdir. Arabasını seven onu akşam garaja çekip muhafaza altına almaktadır. Bu gibi ehliyetsizler de akşamdan sabaha kadar orada burada dolaşırlar. Trafik memurları sabaha kadar bunları kontrole koşar. Ama ne kadarına yetişebilirler? Hepsine yetişemezler, imkânı yoktur.

Arkadaşımdan ricam, bizim bu husustaki seviyemiz Avrupa seviyesine çıkıncaya kadar teklifini geri alsın. Bir cadde üzerinde bir köylü vatandaşımız bir taraftan bir tarafa geçmek için etrafına bile bakmadan rasgele yürür. Düşünmez ki, bu yoldan yalnız vasıtalar geçer. Onun için bu hususta fikrî seviyemiz hiç olmazsa yakın medeni komşularımız seviyesine gelmelidir, bu sebeple bendeniz teklifin aleyhindeyim.

Onun için, Muhterem arkadaşlarımdan bunun reddini istirham ederim.

REİS — Şevki Hasirci.

ŞEVKİ HASIRCI (Bilecik) — Muhterem arkadaşlar, Recep Dengin arkadaşımız Trafik Kanununun 4 ncu maddesini tadil eden teklifini getirirken eğer demiş olsalardı ki, (çok ışıklı sokaklarda ve floresan lâmbalarla aydınlatılmış olan sokaklarda büyük lâmbaların yakılması mecburi değildir.) belki de kendilerine iştirak edebirdik. Ama teklif bütün Türkiye hudutlarına şâmil bir şekilde küçük lâmbaların yanmasını âmir olarak geldiği için maalesef kabul etmeye imkân yoktur.

Recep Dengin'in teklifinde kastedilen husus Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirlerimizin ancak üç, dört tane çok aydınlatılmış caddelerinde faydalı olabilirdi. Fakat Türkiye'de çalışan otomobiller hattâ Ankara'da çalışan arabalar bile gece floresan lâmbalarla aydınlatılan çok ışıklı caddelerden geçmiyor. Bugün henüz bu tarzda aydınlatılmamış caddeler Ankara'da olduğu gibi vatanın pek çok köşelerinde de aynı şekildedir. Binaenaleyh encümenlerin ileri sürmüş ol-

dukları fikirler gayet yerindedir, kanun teklifi-
nin reddine zaruret vardır ve memleket için de
faydalı olacaktır.

REİS — Kifayet takriri var, okutuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Müzakere kâfidir. Kifayetin reye vaz'ını tek-
lif ederim.

Antalya Mebusu
İbrahim Subaşı

REİS — Kifayeti müzakere takririni oyları-
nıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler...
Kabul edilmiştir.

Dahiliye Encümeni mazbatasını oylarınıza arz
ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata
kabul edilmiş ve kanun teklifi reddedilmiştir,
efendim.

Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere
İnikadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 17,10

7. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, 1957 mebus seçiminden beri hangi vilâyet ve kazaların belediye hudutları içine hangi köylerin ithal edildiğine dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in, tahrirî cevabı (7/363)*

23 Aralık 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Mardin Milletvekili
Mehmet Ali Arıkan

1957 mebus seçimlerinden itibaren soru tari-
hine adar hangi vilâyet ve kazaların belediye hu-
dutları içine hangi köyler ithal edilmiştir? Soru
tarihine kadar bu maksatla belediye meclislerin-
den sâdır olmuş olup da, muamelesi tekemmül et-
memiş karar mevcut mudur?

T. C.

Dahiliye Vekâleti

7 . II . 1959

M. İ. G. M.

2. D. R. M. Ş. M.

Sayı : 621-302-6

1890

Özü : Tahrirî سوال takriri Hk.

Türkiye B. M. M. Reisliğine

7 . I . 1959 tarihli ve Kanunlar Müdürlüğü
7-363/2353-9670 sayılı yazıları ile alınan Mardin

Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın tahrirî سوال tak-
riri tetkik edildi :

1957 mebus seçimlerinden 23 . XII . 1958 ta-
rihine kadar Aşağıkoçaklar köyü Manisa vilâye-
tinin Sarıgöl Belediyesi, Karaçalı köyü Elâzığ
vilâyetinin Sivrice Belediyesi, Seydiköy köyü
Manisa vilâyetinin Akhisar Belediyesi ve Şemik-
ler köyü İzmir Belediyesi hudutları içerisine
alınmışlardır.

Belediye meclislerince bu maksatla verilmiş
kararlar mevcuttur. 7078 sayılı Kanunun şartla-
rını haiz bulunanlar vekâletimize intikal ettiril-
dikçe muameleleri ikmal olunmaktadır.

Keyfiyeti saygı ile arz ederim.

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

2. — *Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın, Diyarbakır Bağlar semtinin şehir ile irtibatının temini için bir yol inşası hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Dahiliye Vekili Namık Gedik'in tahrirî cevabı (7/345)*

18 . XII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafın-
dan yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet-
lerini saygılarımla rica ederim.

Mardin Mebusu
Mehmet Ali Arıkan

Diyarbakır Bağlar semti, Diyarbakır Belediye hudutları içinde midir? Bu semtin şehir ile irtibatının temini için imar plânına göre mahallî belediyece bir yol inşası mümkün değil midir? Mümkün ise, okullara gitmekte olan yüzlerce çocuğun çamur deryasından kurtarılması ve semtin şehir ile irtibatının temini hususunda vekâletinizce ne düşünülmektedir?

T. C.

Dahiliye Vekâleti
M. İdareler G. M.
Muamelât Ş. M.
Sayı : 621-302-1
1891

Özü : Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın tahriri sual takriri hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

7 . I . 1959 tarihli ve 7-345/2307/9566 sayılı yazılarıyla alınan Mardin Mebusu Mehmet Ali Arıkan'ın tahriri sual takriri tetkik edildi :

Diyarbakır Şehri İmar Plânının tasdikini mütaakıp Bağlar semtinin mezkûr plâna göre yollarının belediyece yaptırılacağı anlaşılmıştır. Keyfiyeti saygıyla arz ederim.

7 . II . 1959

Dahiliye Vekili
Dr. Namık Gedik

3. — Çankırı Mebusu Dursun Akçaoğlu'nun, tomruk ve kereste fiyatlarının yükselmesi muvacehesinde ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'n, tahriri cevabı (7/136)

24 . IV . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun sayın Ziraat Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletleri buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Çankırı Milletvekili
Dursun Akçaoğlu

1. Son zamanda bir kararname ile tomruk ve keresteler orman işletmelerince açık artırıma çıkarılmış, bu yüzden istihsal bölgelerindeki işletmelerde tomruğun metre mikâbının 400 - 500 lira arasında satıldığı, istihlak mahallerinde ise, kereste fiyatlarının şimdiden metre mikâbının

800 - 900 liraya fırladığı görülmüştür. Bu hale nazaran,

A) İnşaat ve diğer sınıai mamüller maliyetlerinde husule gelecek artışlar sebebiyle ihtiyaç sahipleri ihtiyaçlarını ne suretle karşılayabileceklerdir,

B) Bu cazip fiyatlar, kaçakçılığı artıracığına göre, buna ne şekilde mâni olunacaktır?

T. C.

Ziraat Vekâleti 29 . I . 1959
Orman Umum Müdürlüğü
Şubesi : 4. Ks. IV.
H. No. : 4955 - 56
U. No. : 641

Özet : Dursun Akçaoğlu'nun kereste satışlarına dair sual takriri hakkında :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Kanunlar Müdürlüğü 29 . IV . 1958 tarih 7 - 136/1181 - 4378 sayılı yazıya karşılık :

22 . V . 1958 tarih ve K/1157 sayılı Kararla Devlet Orman İşletme ve kereste fabrikalarının satış nizamı değiştirilmiş olduğundan tomruk ve kereste fiyatlarının mâkul hadlere inmiş bulunduğunu Çankırı Mebusu Dursun Akçaoğlu'nun tahriri sualine cevaben saygılarımla arz ederim.

Ziraat Vekili
N. Ökmen

4. — Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in, Niğde vilâyetindeki Dabakhane ve Gümüşler derelerinin ıslahına ne zaman başlanacağına dair sualine Nafia Vekili Tevfik İleri'nin, tahriri cevabı (7/369)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Nafia Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Niğde Milletvekili
Şefik Refik Soyer

Soru :

Niğde merkezi ile Gümüşler kasabasının meyva bahçelerini, diğer mahsullerini ve kısmen sanayi ve iskân bölgelerini daimî tehdidi altında bulunduran, seylâbi Dabakhane ve Gümüşler derelerinde, son iki yıl içinde ardı ardına tek-rarlıyan seylâbın bir âfet halinde sebebiyet ver-

diği, milyonlar değerindeki zayıat ve tahribatını önlemek için, Nafia Vekâletince ıslahat yapılması kararlaştırılmıştı.

Hazırlık ve projelerine göre işbu dereler üzerindeki ıslah ameliyesine ne zaman başlanacaktır?

Ne miktar tahsisata ihtiyaç gösterilmektedir?

T. C.
Nafia Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 102

6. II. 1959

Öz : Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in, Tabakhane ve Gümüşler derelerine dair yazılı sual tavriri hakkında.

T. B. M. Meclisi Reisliğine

Ankara

Niğde Mebusu Şefik Refik Soyer'in Tabakhane ve Gümüşler dereleri hakkındaki 22 Aralık

1958 tarihli yazılı sual tavriri aşağıda cevaplandırılmıştır :

Tabakhane deresinin Gümüşler yan deresi ve diğer kolları üzerinde etüdüler yapılmış olup Bor kazasına kadar olan sahanın ıslah projeleri üzerinde çalışılmaktadır. Büyük ıslah projesi ortaya çıkmadan evvel âcil bir tedbir olmak üzere bu sene Gümüşler kasabasını korumak için 950 metre tülündeki 150 000 liralık ıslah işi ilgili 5. Bölge Müdürlüğümüzce emaneten ele alınmış ve bu maksatla 2 aded ekskavatör çalıştırılmıya başlanmıştır.

Feyezan sularının yukarda tutulması için inşası gereken barajın tahmini keşfi TL. 6 720 000 dir. ıslah işinin umumi maliyeti ancak projenin ortaya çıkmasından sonra katî olarak belli olabilecek ve bu işin ele alınması zamanı keşif bedeline ve bütçe imkânlarına göre tâyin edilecektir.

Bilginiz saygı ile rica olunur.

Nafia Vekili
T. İleri

Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın, Arzuhal Encümeninin 9.IV.1958 tarihli haftalık karar cetvelindeki 418 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Adliye ve Arzuhal encümenleri mazbataları (4/42)

B. M. Meclisi Reisliğine

Arzuhal Encümeninin 12 sayılı haftalık karar cetvelindeki 29 . I . 1958 gün ve 418 sayılı Kararın bir kere de Umumi Heyette görüşülmesine delâlet buyurulmasını arz ve rica ederim.

Samsun Mebusu
Ekrem Anıt

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. : 183

Arzuhal En. No. : 183

Esas No. : 4/42

Karar No. : 7

2 . VI . 1958

Yüksek Reisliğine

Polis memuru Hasan Kemal Demirei hakkında encümenimizce ittihaz edilip 9 . IV . 1958 gün ve 12 sayılı haftalık cetvelle neşrolunan 29 . I . 1958 tarih ve 418 numaralı Karara karşı Samsun Mebusu Ekrem Anıt tarafından süresi içinde ileriye sürülen itiraz üzerine bu husustaki dosya tekrar incelendi.

Mezkûr dosya münderecatına nazaran adı geçen polis memurunun, Giresun Emniyet kadrosunda müstahdem bulunduğu sırada, müsadere edilen bir tabancayı karakol dâhilinde kurcalarken mezkûr tabancanın ateş aldığı ve çıkan merminin çok yakın arkadaşı diğer polis memuru İhsan Yılmaz'a isabet ederek bunun evvelâ yaralanmasını, sonra da ölümünü intaceylediği mahalli Asliye Ceza mahkemesince sabit görülerek mumaileyh Kemal Demirei, dikkatsizlik ve tedkirsizlikle ölüme sebebiyet vermek maddesinden Türk Ceza Kanununun 255/1 ve 59 neu maddelerine

tevfikan ve tenzilen bir sene sekiz ay hapse ve 208 lira 30 kuruş ağır para cezasına, 31 . XII . 1956 tarihinde mahkûm edilmiştir.

Hükümlünün bu cezaya râci af talebinin reddi hakkındaki encümen kararının bir kere de Umumi Heyette görüşülmesini isteyen Samsun Mebusu Ekrem Anıt tarafından vâkı itiraz ise, encümen huzurunda verilen izahattan anlaşıldığına göre; hâdisenin kaste makrun olmayıp sırf suçlunun yed-i ihtiyarında bulunmayan bir sebepten ileri geldiği ve bu itibarla kazaen vâkı olduğunun kabulü icabedeceği ve hükümlünün maddi ve mânevi vasıflarındaki üstünlük hasebiyle el'an emniyet kadrosuyla olan alakasının kesilmemesinden de, mensubolduğu Vekâletçe dahi aynı kanatın beslenmekte olduğunun anlaşıldığı ve bu bakımlardan cezasının çektirilmemesinde içtimai ve ailevi faide mevcut bulunduğu merkezindedir.

Bu itiraz üzerine durumu, Adliye Vekâleti

mümessili hazır olduğu halde tekrar inceliyen encümenimiz de; hükümlünün hâdisede hiçbir kasdı olmadığını, bir kaza neticesi en yakın arkadaşını yaraladığını ve bu yaranın da sonradan malesef ölümü intaceylediğini ve bu münasebetle mahkûmun duyduğu şiddetli elem ve ıstırapın kendisi için esasen kâfi bir ceza teşkil edeceğini nazara alarak ye halen istihdam edilmekte olmasını da, fedakâr, gayyur ve vazifesinas bir memur olduğunun delil ve burhanı sayarak âtîfet yoluyla affı cihetine gidilmesinde içtimai faide görmüştür.

Mâruz sebeplerden dolayı vâkı itirazın kabulüyle taallûk ettiği kararın kaldırılması ve af cihetinin de Adliye Encümenine inha edilmesi ekseriyetle kararlaştırılmış olduğundan, dosyanın bu encümene tevdiine müsaade buyurulmasını saygı ile arz ve rica ederiz.

Arzuhal Encümeni Reisi Bu mazbata Muharriri
Konya Samsun
Muhalifim N. Ulusoy
A. F. Ağaoğlu

Kâtip
Antalya
Y. Yazıcı
Bolu
M. Dayıoğlu

Çanakkale
Müstenkifim
A. H. Sezen

Diyarbakır
Kâmil Tayşi
İmzada bulunamadı

Elâzığ
F. Karakaya
Ordu
M. Ekşi

Trabzon
Muhalifim
O. N. Lermioğlu

Adıyaman
S. Ağar
Çorum
Muhalifim
H. Ortakçioğlu
Diyarbakır
Nuri Onur
İmzada bulunamadı

Elâzığ
M. Altınoğan

İçel
Y. Karabulut
Sivas
Muhalifim
S. Özsever

Yozgad
Muhalifim
S. Eronat

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 4/42

Karar No. 11

3 . XII . 1958

Yüksek Reisliğe

Tedbirsizlik ve dikkatsizlik neticesi ölüme sebebiyet vermektan Giresun Asliye Ceza Mahkemesinin 31 . XII . 1956 gün 956/391 esas, 956/484 karar sayılı ve Temyiz yolundan geçmek suretiyle kesinleşen ilâmiyle Türk Ceza Kanununun 455/1 ve 59 neu maddeleri gereğince neticeten bir sene sekiz ay hapis ve 208 lira 30 kuruş para cezasına hükümlü olup hususi af talebinde bulunan Akçaabat İspentam köyü nüfusunda kayıtlı halen Bolu Trafik Polisi Hamioğlu 1926 doğumlu Hasan Kemal Demirei hakkında encümenimize havale edilen dosya incelendi :

Hâdisa günü Giresun Emniyet Komiserliğince yapılan arama neticesi elde edilen bir taban-

ca ile mermilerinin muhafaza edilmek üzere vazifeli Polis Memuru İhsan Yılmaz namındaki şahsa teslim edildiği ve bu sırada hükümlü diğer Polis Memuru Hasan Kemal Demirei'nin karakola gelerek masa üzerinde duran tabancayı merak saikiyle alıp kurcaladığı ve bu esnada patlayan tabancadan çıkan merminin vazifeli Polis Memuru İhsan Yılmaz'a isabet ederek ölümüne sebebiyet verildiği anlaşılmış olup hâdisenin oluş şekline göre hususi affı icabettirecek bir cihet bulunmadığı zira hükümlünün bâriz bir acemilik ve tedbirsizliği neticesi ölüme sebebiyet verdiği, müdebbir bir insanın vukuuna meydan veremeyeceği bu hâdisenin polis memuru gibi mesleki icabı silâh işlerinden anlıyan ve

daha tedbirli olması lâzımgelen bir kimsenin gereken tedbiri almadan ölüm gibi elim bir hâdiseye meydan verdiği ve bu şekilde aşıkâr bir tedbirsizlik neticesi bir hayatın ifnasına sebebiyet veren kimsenin atıfet kabilinden hususi affa mazhar olması kabule şayan görülmemiştir.

Bu itibarla hükümlü Hasan Kemal Demirci'nin vâkı hususi af talebinin reddine encümenimize 1 . XII . 1958 tarihinde ittifakla karar verildi.

Arzuhal Encümenine havale buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni

Reisi

Aydın

C. Ülkü

Kâtip

Manisa

Â. Akın

Erzincan

Â. Sağiroğlu

Nevşehir

H. H. Ülkün

Siird

F. Şendur

Balıkesir

V. Asena

İzmir

E. Kavur

Ordu

Z. Kumrulu

Uşak

A. R. Akbıykoğlu

B. M. Muharriri

Gaziantep

A. Şahin

Denizli

İ. Hadımlıoğlu

Mardin

M. A. Arıkan

Sakarya

N. Kirişcioğlu

Yozgad

M. Ataman

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 183

Arzuhal En. No. 183

Esas No. 4 - 42

Karar No. 14

16 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Dikkatsizlik ve tedbirsizlikle ölüme sebebiyet vermekten maznün polis memuru Kemal Demirci'nin Türk Ceza Kanununun 255/1 ve 59 ncu maddelerine tevfikân ve tenzilen bir sene sekiz ay hapis ve 218 lira otuz kuruş ağır para cezasıyla mahkûmiyetine dair Giresun Asliye Mahkemesinden verilen 31 . XII . 1956 gün ve 391/484 sayılı hükmün Temyiz Mahkemesince tasdik edilmek suretiyle katıleşmesinden sonra adı geçen hükümlü tarafından vâkı af talebi, Selef Encümenince dikkate alınacak mahiyette görülmiyerek, 29 . I . 1958 tarihinde reddedilmişti.

9 . IV . 1958 tarih ve 12 numaralı haftalık cetvelde neşrolunan 418 sayılı mezkûr ret kararlarına karşı Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın süresi içinde ileriye sürdüğü itiraz yine Selef Encümenince incelenerek neticede, mezkûr itirazın kabulüyle hükümlünün atıfet müessesesinden içtimai fayda mülâhazasıyla istifade ettirilmesinin uygun olacağı düşünülerek af eihetinin Adliye Encümenine inha edilmesine ve dosyasının da lâzımgelen muamelenin yapılması

için müşarünileyh encümenine tevdi hususunun Yüksek Tasviplerine arzına 24 . VI . 1958 tarihinde karar verilmişti.

Bu karar üzerine sözü geçen dosya yüksek makamlarından Adliye Encümenine tevdi buyurulmuş olmakla müşarünileyh encümen lâzımgelen tetkikatı yapmış ve sonunda, 3 . XII . 1958 tarih ve 4/42 esas ve 11 karar numaralı mazbatasında münderiç sebeplerden dolayı af talebini kabule şayan görmiyerek reddetmiştir.

Makamı âlilerinden dosyasıyla birlikte bu kere encümenimize havale buyurulan mezkûr mazbata 14 . I . 1959 tarihli içtimamızda okunmuş, âzadan Nüzhet Ulusoy, Mithat Dayıoğlu ve Sefer Eronat'ın muhalif kalmalarına karşı, mevcudun mutlâk ekseriyetiyle Adliye Encümeninin görüşüne iştirak edilerek, inhaya mütaallik bir evvelki kararın kaldırılmasına ve vâkı af talebinin ve dolayısıyla Samsun Mebusu Ekrem Anıt'ın, ilk defa Selef Encümen tarafından mezkûr talebin reddine dair itihaz edilen karara mâtuf itirazının reddine karar verilmiştir.

Keyfiyeti Umumi Heyetin Yüksek tasvibile-
rine sunulmak üzere, saygı ile arz ederiz.

Arzuhal Encümeni

Reisi

Çorum Mebusu

H. Ortakçoğlu

Kâtip

Çanakkale Mebusu

A. H. Sezen

Mazbata Muharriri

Samsun Mebusu

Muhalfim

N. Ulusoy

Bolu Mebusu

Muhalfim

M. Daynoğlu

Erzurum Mebusu

M. Eyüboğlu

Konya Mebusu

S. Sayın

Yozgad Mebusu

Muhalfim

S. Eronat

Hatay Mebusu

İ. Mursaloğlu

Trabzon Mebusu

O. N. Lermioğlu

**Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Karayolları Trafik Kanununun
42 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Nafia ve
Dahiliye encümenleri mazbataları (2/65)**

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

6085 sayılı Karayolları trafik Kanununun (42) nci maddesinde değişiklik yapılması hakkında hazırladığım kanun teklifini esbabı mucibesıyla birlikte ekli olarak takdim eder, gereken muamelelerin ifasına müsaadelerinizi saygı ile rica ederim.

27 . XII . 1957

Ankara Milletvekili

Recep Dengin

ESBABI MUCİBE

6085 sayılı Karayolları trafik Kanununun 42 ci maddesi hükmüne uyularak hava kararmıca nakil vasıtası ile müteharrik makinalardaki farların - büyük lâmbaların seyir esnasında daimî olarak yanmaları; hem millî servetin kısmen dahi olsa dışarıya gitmesine ve hem de şoför ve vasıta sahibi vatandaşların çeşitli meslekî müşkülâtlarla karşılaşmalarına sebeb olmaktadır. Takdir olunacağı üzere kanunun tatbik olunduğu vilâyetler merkezlerinde vâkı trafik izdihamları yüzünden vasıtalar sürat kaydedemezler. Sürat yapamıyan vasıtalar da pek tabii olarak akümülatörlerinden lüzumlu cereyanı temin ederler. Farların aşağıya bakan hüzmelerinin mütemadi yanması hali akülerdeki mevcut enerjiyi kolayca tüketebilir. Akümülatörlerin bu yüzden sık sık boşalmaları doldurulmaları ise akülerin ömürlerini kısaltır. Çabuk yıpranıp bozulmalarına vesile teşkil eder. Bunlara muvazi olarak akümülatörlerin zafiyetlerinden ötürü farların parlayıp kararmaları lâmbaların mukavemet kudretini asgari hadde indirir. Keza, konjektör, şarj ve marş dinamları devamlı, olağanüstü bir tazyik altında kalarak faaliyette bulunurlar. Bundan dolayı da bu üç çeşit malzeme pek çabuk harabolur. Bütün bunlar teknik hakikatlerdir. Bu hakikatlere müsteniden Büyük Meclisin tensip ve tavsiyelerine arz olunmak üzere ilişik kanun teklifi hazırlanmıştır.

ANKARA MEBUSU RECEP DENGİN'İN
TEKLİFİ

*Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesi-
nin tadili hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Günün kararmasından itibaren veya görüş imkânlarını azaltan hava şartları altında seyreden nakil vasıtası veya müteharrik makinalardaki ön küçük lâmba ve arka kırmızı lâmbaların ve plâ-

ka lâmbasının devamlı olarak yakılması mecburidir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İera Vekilleri Heyeti yürütür.

Nafia Encümeni mazbatası

*T. B. M. M.
Nafia Encümeni
Esas No: 2/65
Karar No: 22*

18 . VI . 1958

Yüksek Reisliğe

Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi, encümenimizde teklif sahibi ve ilgili vekâlet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi:

Hükümet temsilcilerinin verdiği izahata göre teklif sahibinin teklifinde yer alan 6085 sayılı Trafik Kanununun 42 nci maddesinde tadili tazammun eden hususata teklif sahibinin esbabı mucibesinde belirttiği hususata sağıhyamıyacağı ve münhasıran bu teklifi müzakere etmek üzere toplanan ve içerisinde ilgili ve salâhiyetli şahsiyetlerin de bulunduğu Merkez Trafik Komisyonu bu teklifi incelemiş 42 nci maddede şoför ve sürücülerini görüş emniyeti içinde durabilmelerini temin için vaz'edilmiş bulunduğunu, 55 nci maddede göre nakil vasıtalarının âzami süratinin 40 kilometre olarak kabul edildiğini, bu süratle seyreden vasıtaların şoförlerinin zamanında tehlikeyi intikal ederek frenini normal şartlar altında kullandığı takdirde ancak 23 metreden durabilmektedir ki, bu da 42 nci maddede işaret edilen selektörlü ışıkla ancak 30 metre mesafeyi aydınlattığından, şoförler lâmbaları yanmış olduğu takdirde tehlikeyi görüp önliyebilirler.

Kavşak noktalarında ise selektör ve far ışıkları zaruret halini almaktadır. Halbuki far lâmba-

ları ancak 6 metre önünü göstermektedir. Bazı yollarda bhusus Ankara gibi başkentinde birkaç bulvarında flörans lâmbaları yanmaktadır. Halbuki diğer şehir ve kasaba yollarında henüz flörans lâmbaları bulunmamaktadır. Teklif sahibinin bu hususta tadilini istediği madde sadece birkaç cadde için değil memleketşümül hattâ elektrik ışığı görmemiş en ücra vatan köşelerine kadar tatbik edileceğinden encümenimiz 42 nci maddenin tadilini bir fayda için mütaaddit zararları ve çeşitli kazaları tevlidedebilecek olan bu teklifi yerinde bulmuyarak ittifakla reddine karar vermiştir.

Havalesi gereğince Dahiliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete arz olunur.

Nafia Encümeni

Reisi

Gaziantep

S. Kuranel

Kâtip

Bolu

M. Güçbilmez

Artvin

M. Bumin

(İmzada bulunamadı)

M. M.

Konya

H. Ölçmen

Afyon K.

O. Uygun

Çankırı

N. Fırat

(İmzada bulunamadı)

Denizli
O. Oğan
Gümüşane
N. Sargınalp
Malatya
K. Sürenkök

Erzurum
M. Fırat
Kayseri
D. Turan
Mardin
H. Kermooğlu

Sinob
M. Tansel
(İmzada bulunamadı)
Konya
O. Bibioğlu
Sinob
M. Pınar

Trabzon
H. Çulha
(İmzada bulunamadı)
İçel
H. Sinanoğlu
Muş
S. Çağlayan

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Dahiliye Encümeni
Esas No. 2/65
Karar No. 8

28 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Ankara Mebusu Recep Dengin'in, Karayolları Trafik Kanununun 42 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi, teklif sahibi ve alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi:

Gerek Nafia Encümeninin mazbatasında ile ri sürülen fikir ve mütalâa ve gerekse 6085 sayılı Kanunun 6 nci maddesine tevfikân müteşekkil Merkez Trafik Komisyonunca müttâhaz 20 Şubat 1958 tarihli kararda serd ve dermeyan olunan mütalâalarla, Büyük Meclisçe 2 . V . 1955 tarihinde kabul olunan 19 Eylül 1949 tarihinde Cenevre'de akdedilen «Karayolları Trafik Sözleşmesi» ile on ekine ve «Halen işğal altındaki memleketler veya topraklara mütedair protokol» a iltihakımız hakkındaki 65 47 sayılı Kanun müvacehesinde teklifin kabulüne imkân görülemediğinden reddine karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üze-

re Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni

Reis V.
Yozgad
Ö. L. Erzurumluoğlu
Kâtip
Köcaeli
S. Yalım
Aydın
F. Batur
Bitlis
N. Barut
İzmir
E. D. Başar

Kırşehir
Muhalfim
O. Canatan
Samsun
Muhalfim
N. Ulusoy

Mazbata M.
Samsun
E. Anıt

Amasya
K. Eren
Balıkesir
F. Ocak
Bitlis
R. Bingöl
Kars

Söz hakkım mahfuzdur
M. Hazer
Malatya
N. Akyurt
İmzada bulunamadı
Van
Söz hakkım mahfuzdur
S. Erdinç

